

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til

Afgangs- og Aarsprøverne

ved

Haderslev Katedralskole.

Juni 1923.

Indbydelsesskrift

til

Afgangs- og Aarsprøverne

ved

Haderslev Katedralskole

Juni 1923.

.....

Oversættelser af Mimnermos og Quintus Smyrnæus
ved Lektor Dr. Fr. Moth.

Noter til danske Forfattere
af Lektor Anker Jensen.

Skoletaler (i Uddrag) af Rektor.

Prolog ved Skolens Holberg-Opførelse
af Adjunkt Anders Diemer.

Skoleefterretninger for Skoleaaret 1922-23.

.....

Haderslev.
„Haderslev Stiftstidende“s Bogtrykkeri.
1923.

Oversættelser af Mimnermos og
Quintus Smyrnæus

ved

Lektor Dr. *Fr. Moth.*

I

Mimnermos

(c. 600 f. Chr.)

I.

Ligesom blomsterne pranger i foraarets yndige dage,

Ak! for i sommerens glød hurtigt at visne og dø,
Saaledes glæden vi nyder en tid, — kun stakket og ringe! —

Ej vi med ængstelig hu forsker, om godt eller ondt
Guderne agter at sende. Dog, Kererne¹⁾ sorte staar rede:

Oldingens kvalfulde lod holder den ene i haand,
Døden den anden; kun flygtig og kort er ungdommens
blomstring,

Hvor saa' vide paa jord Helios²⁾ kaster sit lys.
Men naar ungdommens tider er svundne og borte for
stedse,

Da er døden os bedst, livet ej mere har værd.
Sorger og kvaler os venter: For én lægges ejendommen øde,
Fattigdom bliver hans lod, nøden hans daglige gæst.

Andre forgæves ønsker sig fadernavnet at vinde,
Barnløse vandrer de bort heden til Hades's borg.
Andre af sygdomme lider, og ej blandt mennesker er der
Nogen, hvem ikke Zeus kummer forvolder og kval.

¹⁾ Dødsgudinderne. — ²⁾ Solguden.

II.

Hvad er vel liv, hvad er fryd uden kærligheds fagre gud-
inde!

Maatte jeg gaa i min grav, naar mig ej henrykke kan
Elskovs lønlige lyst og dens gaver de kærlige, milde,
Medens i ungdommens aar blomster saa yndige gror
Baade for mand og for kvinde. Men snart kommer oldinge-
aldren;

Hæslig gør den en mand, var han end herlig tilforn.
Altid hans hjerte af kummer og kvaler i hobetal nages;
Solens dejlige lys ser han end ikke med lyst;
Hadet af ynglinge er han, en genstand for kvindernes af-
sky:

Kvalfuld er oldingens lod; guden har villet det saa.

II

III.

Ofte mit øje sig kvæger ved ungdommens blomstrende
skønhed.

Ak! min fryd er saa kort, stakket som ungdommen selv.
Herlig den er i sin fejreste vaar, og af alle den elskes;

Dog, saa let som en drøm iler den bort og forgaar.
Svunden er livets glæde med den, kun sorg er tilbage;

Oldingealderens aag trykker vort hoved mod jord,
Røver os kærlighed, ry og alt, hvad vi elsked i livet,
Sløver øjnenes lys, tanken med lammelse slaar.

Paris's Død.

Efter Quintus Smyrnæus.

Quintus fra Smyrna i det 4. aarh. efter Chr. forfattede en fortsættelse af Homer i 14 sange, der indeholder slutningen af den troianske krig og Grækernes hjemrejse. Det oversatte stykke findes i 10. sang, v. 253—488. Paris er just bleven saaret af Philoktetes med en af Herakles's giftige pile:

Rædsomt jamrede Paris, thi frygteligt smærtede vunden;
Hvileløs vaande betog ham, og lægerne flux var til rede.
Troerne hasted til staden, og hurtig Danaernes skarer
Kom til de begede skuder; med kampgny natten den sorte
Standse dem bød og fra lemmerne jøg den fortærende
mathed,

Gydende søvn, mod møjen et værn, over krigernes øjne.
Men fra den hurtige Paris til daggry søvnen sig fjærned;
Ingen ham lindring skaffed, om end de ved lægende midler
Higed at stille hans kval; thi ved skæbnen givet det var
ham

Under Oinones hænder at undfly dødens gudinder,
Hvis hun da vilde. Saa gik han, mod guddomsvarslerne
lydig,

Nødig gangen den tunge; men haard nødvendighed drev
ham

Frem for hustruens øjne. Med varsel om ulykke svæved
Over hans hoved fugle med skrig, mens andre til venstre
Hastig sig hæved i luften; men han dem skued med rædsel.
Stundom haabed han dog, at ej fuldbyrded i gærning
Tegnene blev; — men død under bitreste kvaler de varsled.
Ilen til Oinone kom han den ædelbaarne; med undren
Samtlige tærner ham skued, med undren saa ham Oinone
Selv, og strax han styrted til jord for sin ægtevius fødder.
Sort var vunden for oven, for inden og ned gennem benet

III

Lige til marven den fede; thi dybt gennem flængen i huden
Trængt var den rædsomme gift, og raaddenskab rased i
bugen.

Haardt han martredes, ramt i sin sjæl af forfærdelig pine.
Som naar en mand, der kæmper med sot og maa svarligen
tørste,

Føler sin svulmende kraft hentørres og hastelig svinde,
Medens den sydende galde ham brænder, og sjælen den
matte

Svæver ham alt paa de hede, de fast forsmægtende læber,
Følede tvefold higen, mod liv og en læskende vanddrik,
Saaledes brændte paa ham under brystet sjælen af pine;
Svag og af kraften forladt saalunde han hæved sin stemme:

»Hør mig, ærværdige kvinde! jeg kommer til dig i min
kvide.

Had mig ikke, fordi jeg tilforn lod i hallen dig sidde
Ene som enke. Jeg vilde det ej; men de mægtige Kerer¹⁾
Drog mig til Helena hen. Ak, gid jeg i armene dine
Brat havde fundet min død, før hende jeg favned paa lejet!
Nu jeg dig beder ved guderne hist, som i himlen har bolig,
Såmt ved dit leje, ved pagten, der bandt os i kærlighed
sammen,

Fat dog mildhed i sindet! forjag den fortærende smærte!
Lægedomsurter til lindring god paa den grufulde vunde
Lægge du, sjælen til lise, som skæbnebestemmelsen byder,
Hvis du da vil. Til dig det nu staar, hvad enten du tænker
Ud mig fra døden at fri den usalige, eller du vil ej.
Vær dog medlidende! hurtig fra bratdødvoldende pile
Tage du kraften, mens end jeg har liv og kan lemmerne
røre!

Kom ej skinsygen længer i hu den ulykkesvangre,
Saa at du lader mig dø som et bytte for skæbnen den
grumme,

Liggende her for din fod. Du vil ilde mod Bønnerne handle;
Disse jo selv er gudinder og Zeus' højtfordnerens døtre²⁾.
Heftig harme dem fylder, naar overmod mennesket griber;
Siden de skikker ham hid en Erinnye³⁾, jammerens bringer.
Men, du ærværdige, værn mig mod dødens Kerer de sorte!
Tøv ej, om end jeg forbrød mig og ilde har handlet i daar-
skab!«

Saa han mæled, men rørte dog ej hendes harmfulde
hjærte;

Haanende lod hendes tale til ham, der var stødet i
kummer:

IV

»Hvorfor er hid du vel kommen til mig, som du fordum
i hallen

Lod som et bytte tilbage for endeløs jammer og klage
For Tyndariden at følge, den sorgforvoldende? Glæd dig
Nu ved at sove hos hende, lad fryderaab lyde! Din hustru
Langt tilbage jo staar; thi man siger, at aldrig hun ældes.
Skynd dig, fald hende til fode! thi her dine bønner er
spildte.

Mig skal du ikke med klagende klynk og med taarer be-
snakke.

Var dog et vilddyrs vældige kraft mig givet i brystet,
At jeg dit kød kunde slide, derefter dit hjærteblod slubre,
Saadanne kvaler som du har mig voldt i formasteligt
hovmod!

Usling, hvor er vel nu Kythereia⁴⁾ med kransen den skønne?
Hvor er den mægtige Zeus? Gik hans dattermand rent ham
af minde?

Dem du til hjælpere tage! men bort fra mit tag og min
tærskel

Vige du, jammerens volder for mænd og for salige guder!
Ogsaa de himmelske fik jo for din skyld sorger at bære,
Nogle for børnebørn, andre for sønner, der segned i døden.
Pak dig nu bort fra mit hus og begiv dig til Helenas kam-
mer!

Her kan nætter og dage med sindet naget af kummer
Ved hendes leje du klynke, fortæret af stingende smærte,
Indtil din vunde hun læger og standser den grufulde vaan-
de.«

Saa hun taled og bort ham jog fra sin bolig og arne.
Daarligt hun handled; sin lod hun ej kendte; thi visseilig
skulde

Kererne komme til hende, naar han var sunken i døden,
Uden at tøve. Saalunde var Zeus's skæbnebeslutning.
Mødens nu bort han vandred ad Idas skovrige højder
Ynkeligt hinkende fjed for fjed og med kummer i sjælen,
Hera ham skued med inderlig fryd i udødeligt hjærte⁵⁾,
Siddende højt paa Olympos⁶⁾. Men livet svigtede Paris
Hist paa Ida; han aldrig til Helena vendte tilbage.

Højt lod nymfernes jamren omkring ham; end de bevared
Om ham erindring i sindet, og mindes de maatte, hvor
muntert

Lige fra barndomsaar han i samlag gantedes med dem.
Sammen med dem veklaged de hurtige hyrder for horn-
kvæg

V

Sørgende svart, og sukke der lød fra de skovrige kløfter.

Hid til Priamos's viv, den haardthjemsøgte, med budskab
Om Alexandros⁷⁾ død en oxernes vogter var ilet.

Skælven greb hendes hjærte, saa saare hun tidenden hørte,
Knæene svigted og sank. Saalunde hun jamrende mæled:

»Elskede barn, du døde; men mig har du kummer paa
kummer

Lævnet, som aldrig svinder, thi ypperst af sønnerne mine
Var du næst efter Hektor, og derfor med sorg og med klage
Græde jeg vil over dig, mens hjærtet banker i brystet.

Vist fra de salige stammer vor kval, og en skæbnegudinde
Pønsede først paa fordærv. Ak, gid jeg det ej havde skuet!
Da var forinden jeg død, mens fred og lyksalighed raaded,
Ikke som nu, hvor jammer paa jammer for øjnene svæver,
Og jeg maa være beredt end svarere rædsel at skue:

Sønnerne dræbte med sværdet og staden et bytte for volas-
færd,

Hærget med ild af Danaernes haand de forfærdelig tapre,
Sønners hustruer, døtre med samt Troerindernes skare

Slæbte med børnene bort under spydtvangs kuende malm-
aag.«

Saa hun jamrende taled; men Priamos hørte det ikke.
Ude ved Hektors grav han sad under strømmende taarer;
Han var af alle jo bedst, og med lansen han værnede sta-
den.

Naget i sindet af sorg over ham slet intet han vidste.

Helena derimod klaged, og under ustandselig jamren
Eet blandt Troerne raabte hun ud, men dybest i sjælen
Var hendes higen en anden, og saa hun taled i hjærtet:

»Mand, for mig og dig selv og for Troerne fostret til
kummer,

Ynkeligt endte du livet, og mig du i sørgelig kvide

Lod tilbage, beredt end haardere jammer at skue.

Havde dog fordem bort mig Harpyjerne⁸⁾ ført gennem
luften,

Dengang hid jeg dig fulgte, forledt af en ulykkens dæmon!
Nu gav guderne kummer til dig og til mig ikke mindre.

Ak, jeg elendige! Alle mig ser med usigelig rædsel,

Alle mig dødeligt hader. Jeg véd ej sted eller tilflugt,

Som jeg kan søge; thi flygter jeg ud til Danaernes skarer,
Strax de mig reder forsmædeligt til, og hvis her jeg for-

bliver,

Troer med samt Troerinder omkring mig stimler og volder
Brat mig død og fordærv. Ej jord vil dække mit legem;

VI

Hunde vil slide det sønder med fuglenes hurtige flokke.
Havde dog skæbnen mig fældet, før slig en elende jeg
skued!«

Saa hun taled, og taarerne randt, dog mindre for man-
den,

Mere for brøden, hun mindedes grant. Troerinderne rundt-
om

Klaged, som var det for ham; men paa andet var tankerne
rettet:

Nogle forældre begræd, sin husbond savned en anden,
Her over sønner man sørged og dér over brødrene bolde.

Ikkun Oinones hjærte det herlige sledes af sorgen
Helt og alene for ham. Men ej blandt de troiske kvinder
Lød hendes klageraab; fjærnt hun laa i sin ensomme vaa-
ning

Stønnende tungt over lejet, hvor før med sin husbond hun
hviled.

Ligesom tykninger tætte paa bjærgenes sænkninger bratte
Dækkes af sne, der strør sine fnug i mangfoldige dale,
Hvirvlende rundt under stormenes stød; men atter den
smæltet

Bort for solen og vinden fra øst; fra de knejsende højder
Trindt om fossende strømme der rinder af skummende
bække,

Og skønt sneen i mægtige lag var i kløfterne lejret,
Smæltet den bort til iskoldt vand i den ilende bjærgelv;
Saaledes hun, fortæret af harm under vaandefuld kvide,
Sorgfuld smælted i taarernes væld for sin viede husbond.
Vefuldt stønnende taled hun saa til sig selv i sit hjærte:

»Ve mig for skændsel, jeg øved, og ve mig for livet det
usle!

Kærligt jeg tog mod min mand, den arme, med hvem jeg
dog haabed

Mødig af aarenes vægt til en skøn livsslutning at komme,
Altid i samdrægt god; men saa var ej gudernes vilje.

Gid dog dødens gudinder de sorte mig bort havde revet,
Dengang loddet mig traf fra Paris i fjærnhed at færdes!
Men, om end han forlød mig i livet, en daad vil jeg øve:
Dø jeg vil ved hans side, thi dagning volder mig lede.«

Saa hun taled; fra øjet en regn af de bitreste taarer
Strømmed ved mindet om manden, der nys fuldbyrded sin
dødsgang;

Men som voxet, der smæltet ved ild, randt graaden i lön-
dom —

VII

Sky for sin fader hun bar og de rigtomslørede tærner —,
Til over jordens hellige kres fra Okeanos⁹⁾ vidder
Natten bredte sig, dødelig mand til lise for møjen.
Nu, da faderen slumred i hal, og til hvile var gangne
Tærnerne alle, med ilende hast hun vaaningens porte
Aabned og ud som en stormvind fo'r; rapt bar hende foden.
Knæene mattedes ikke; men alt som hun hastede fremad.
Lettere stedse blev foden; thi Kypris og Keren den grumme
Drev hende. Frygtløs saa hun i mørket haarede vilddyr
Nærme sig, skønt de tilforn hende fyldte med isnende ræd-
sel.

Hvert et fjæld hun besteg i de skovrige bjærge, hun klatred
Let over kløfternes dyb, og ad sænkninger bratte hun ilede.
Ned paa hende da skued fra himlen den fagre Selene¹⁰⁾,
Og med erindringen vakt i sin sjæl om Endymions¹¹⁾ elskov
Over den ilende kvinde hun ynkedes svarlig og sendte
Straalende glans fra det høje, der lyste paa vejene vide.
Skridende rastløst frem over bjærgene kom hun til baalet,
Hvor Alexandros hviled, og nymferne jamred omkring ham.
End ham flammerne favned med vælde, thi faarenes hyrder
Hver fra sin kant hid havde slæbt i umaadelig mængde
Ved fra bjærget og dynget det op for klarlig at vise
Sorgen og sige det sidste farvel deres hersker og fælle¹²⁾.
Trindt om grædende stod de. Men hun, skønt naget af
kummer,

Da hun ham saa for sit øje, sin mund ej aabned til klage;
Dragende kappens flige som slør for det dejlige aasyn
Ind hun styrted i baalet brat; stor klage hun vakte.
Nu med sin mand hun brændte. Men nymferne alle til-
sammen
Studsed, da hende de skued, som klynged sig tæt til sin
husbond,

Saa var der én, der taledesaa i sit inderste hjærte:

»Svarlig syndede Paris til visse: den herligste hustru
Sveg han og førte til huse saa slet og forvorpen en kvinde,
Baade for ham og for staden og folket en lidelsens kilde.
Daarligt han handled: den herlige vivs dybtægende kum-
mer

Rørte ham ikke; hun satte ham dog over solen den lyse,
Skønt hun var ham forhadt, og han ej hendes kærlighed
delte.«

Saaledes taled i sjælen en nymfe; men hine paa baalet
Midt blandt luerne brændte for dagningen aldrig at skue.
Trindt om hyrderne grebes af undren, ligesom fordem

VIII

Undren greb Argeiernes hær, da den skued Euadne Udstrakt over Kapaneus, sin inderligt elskede husbond, Da han var fældet af Zeus med den kvalforvoldende lynild¹³⁾.

Men da flammernes rædsomme kraft havde begge fortæret, Paris saa vel som Oinone, og kun én askehob lævnet, Slukked de baalets gløder med vin. Deres knogler de lagde Ned i en gylden kumme. De derpaa tuet en gravhøj Skyndsomt over de døde. For oven til minde de satte Steler¹⁴⁾ tvende, hvis flader til hver sin side sig vender.

1) Dødens gudinder. — 2) Forfatteren har haft et berømt sted i Iliaden (IX, 502 ff.) for øje, hvor Bønnerne omtales som døtre af Zeus, der kommer langsomt bagefter og søger at raade bod paa, hvor den hastigt ilende Bedaaelse har forbruddt. — 3) En hævnende gudinde. — 4) Den af havets skum opstaaede Aphrodite steg først i land paa øen Kythera syd for Peloponnes; derfor kaldes hun Kythereia. — 5) Hera hadede Paris og Troerne, fordi han havde forbi-gaaet hende, da han var dommer i striden om skønheds- prisen mellem hende, Athene og Aphrodite. — 6) Her har jeg udeladt 27 vers, der kun lidet berører hovedhandlingen. 7) Alexandros = Paris. — 8) En personifikation af de rivende stormvinde; ofte betegner de ogsaa den bratte døds gudinder (sml. med dette sted Odyss. I, 241, II. VI, 345 ff.). — 9) En bred strøm, der tænkes at om- slutte jordens kresrunde skive. — 10) Maanegudinden. — 11) Endymion var en smuk ung jæger, som Selene elskede. Af Zeus opnaaede han udødelighed i form af evig søvn, i hvil- ken han vedblev at nyde Selenes kærlighed. — 12) Der er et lille hul i teksten; men oversættelsen er tillæmpet efter sammenhæng og mening. — 13) Da Argeierne belejrede Theben, greb Kapaneus en stormstige og raabte i sit over- mod, at han selv mod gudernes villie vilde erobre staden. Allerede stod han paa muren; da ramte Zeus ham med sin lynstraale, og han styrtede død til jorden. Da han laa paa dødsbaalet, kastede hans hustru Euadne sig fortvivlet over hans lig og lod sig brænde sammen med ham. — 14) Gravsten.

Noter til danske forfattere
af
Lektor *Anker Jensen*.

At lære at læse er let, vel at mærke at læse overfladisk — at lære at læse grundigt og med kritik kan være saare vanskeligt og farligt. Det gælder om at sætte sig ind i forfatterens tankegang og følge den; giver hans tekst en god og uangribelig mening, saa er der intet at anke over. Imidlertid sker det ikke sjældent, at man i sin forfatterlæsning støder paa steder, der ikke kan staa for et nøjere eftersyn. Allerede Horats siger, at undertiden sover den fortræffelige Homer; ogsaa i vore dage kan Homers efterfølgere volde vanskeligheder.

Lettest er det at anholde en forfatter, naar han forsynder sig imod forhold, som alle mennesker ved besked med. I En Digers Bazar (1842), side 413, siger H. C. Andersen: der er stille i Hytten ved mare di marmora, men indenfor mødes to Læber, som Muslingskallerne mødes, der indeslutte Kjærligheds Perle! — Et fint og yndefuldt billede, men det bliver desværre sønderflænget af tanken: til et kys hører jo dog ikke to, men to gange to = fire læber.

Mærkeligt nok har den samme forfatter et andet sted det uheld at omtale »to« i udtryk, der gør det til »fire«; det er i Historien om en Moder. Moderen vil tvinge døden til at give hende det døde barn tilbage, og hun følger da den gamle gravkones raad. »Giv mig mit Barn tilbage!« sagde Moderen og græd og bad; med Eet greb hun med hver Haand om to smukke Blomster tæt ved og raabte til Døden: »jeg river alle dine Blomster af, for jeg er i Fortvivlelse!« »Rør dem ikke!« sagde Døden. »Du siger, at Du er saa ulykkelig, og nu vil Du gjøre en anden Moder ligesaa ulykkelig —!« »En anden Moder!« sagde den stakkels Kone og slap strax begge Blomsternæ.

Der er altsaa kun to blomster, og udtrykket oven-

for skal saa forstaas som = med hver haand om een blomst. *)

En fejl af en anden og alvorligere art findes sammesteds. Døden meddeler jo moderen, hvad hun ikke ved, at den ene af de to blomster er hendes eget barns; men i det foregaaende, før dødens ankomst, havde hun selv fundet sit barns blomst, »en lille blaa Krokus, som hang ganske syg til den ene Side.« Men denne krokus glider ud af digterens tanke, forsvinder af fortællingen og erstattes af den ene af de nævnte to.

Et tredje sted hos H. C. Andersen er ikke saa let at faa øje paa; men naar man først har lagt mærke til det, føler man sig overbevist om, at der er noget galt. I Snedronningens tredje historie, i troldkonens blomsterhave, fortæller hver af blomsterne en lille historie. Smørblomstens lyder saaledes:

»I en lille Gaard skinnede Vor Herres Sol saa varmt den første Foraarsdag; Straalerne glæde ned ad Naboens hvide Væg, tæt ved groede de første gule Blomster, skinnende Guld i de varme Solstraaler; gamle Bedstemoder var ude i sin Stol, Datterdatteren, den fattige, kjønne Tjenestepige, kom hjem fra et kort Besøg; hun kyssede Bedstemoderen. Der var Guld, Hjertets Guld i det velsignede Kys. Guld paa Munden, Guld i Grunden, Guld deroppe i Morgenstunden! See, det er min lille Historie!« sagde Smørblomsten.

Den smukke, lille idyl virker umiddelbart fortryllende, og den lyder jo helt rigtigt fra ende til anden. Det er de fattiges nøjsomhed og hjertensgodhed; digteren her, som andre steder, forherliger. Familiens yngste tjener i byen, men i dag, den første foraarsdag, ser hun lejlighed til at aflægge et kort besøg hjemme og overrasker der bedstemoderen ude. Men saa er ordene »kom hjem fra et kort Besøg« ikke rigtige. Fra hvilket besøg kom hun hjem? Nej, hun kom hjem paa et kort besøg. (Jfr. H. C. A.s Eventyr ved Hans Brix og Anker Jensen, 1919, II, kommentaren). Maaske dog den præposition, der, ifølge digterens

* Jfr. P. M. Møller: En dansk Students Eventyr, Andejagten: I begge sine snehvide Hænder bragte Sophie to fyldte Glas. De tvende Modstandere stødte Rand mod Rand, tømte Vinen og omfavnede hinanden. — Meningen er altsaa: i hver haand eet glas.

tankegang, krævedes, er i, da paa, styrende »besøg«, er mere moderne (jfr. Ordbog over det danske Sprog, II, 507).

Undertiden træffer man hos en forfatter paa et sted, som i og for sig giver ganske god mening, men som i sammenhængen med det foregaaende og det efterfølgende synes mindre gode.

I den muntre Epilog til Kærlighed uden Strømper lader Wessel gudernes sendebud Mercurius komme ned fra Olympen og genopvække personerne, der, da tæppet gik ned efter 5. optog, laa døde, faldne for egen haand. Efter at have forestillet sig og fortalt lidt om de huslige forhold hjemme hos guderne, fortsætter Mercurius med følgende aabenhjærtige tilstaaelse:

Tyvs-Privilegium jeg har blandt Guder ene;
 men derved er der nu ej meget at fortjene;
 man nu ej finder mer, hvor vidt man søge vil,
 et Skrin, en Kiste, Skab, som jo [=ikke] er lukket til;
 man lukte ej for Guld udi den gyldne Alder [d. e.: Guld-
 alderen],
 nu alting gemmes skal. Hvor sjældent forefalder,
 at man kan træffe paa en Troje, et Par Sko.
 Naar sligt skal fejces ud [=gøres i penge], saa blir en Mark,
 højt to
 den hele Stads.

(Idet han ser paa Ligene): Men hvad? er jeg afsindig bleven?
 jeg, som saa lang en Tid min Profession har
 dreven,
 fordyber mig i Fjas, naar Lykken byder mig
 en skønne Lejlighed at plyndre disse Lig.

Og derpaa gaar han til sit kæreste arbejde: at stjæle.

Forstaaet ligefrem og i almindelig betydning giver det god mening; den fremhævede linie betyder da: jeg, der er saadan en gammel tyveknaegt — jeg staar her og snakker i stedet for at skride til handling. Det giver god mening, og hvad er der saa at anke over?

Hvis Mercurius i de foregaaende linier havde skildret, hvor store bedrifter han hidtil har udført, vilde sammenhængen være fortrinlig — men nu er forholdet jo netop det, at M. i de foregaaende 7—8 linier har

XII

jamret over, at han i lange tider intet eller næsten intet har haft at fortjene. Netop fordi han i lang tid ikke har drevet sin profession, er det saa meget mere paakrævet, at han nu gør det. Det forekommer mig, at linien vilde være langt bedre, hvis sætningen var benægtet. Men stedet er formelt uangribeligt.

I J. L. Heibergs *En Sjæl efter Døden*, 5. akt, meddeler Mefistofeles den ankomne sjæl, at den i Helvede faar alle herlighederne gratis, men til gengæld maa udføre et arbejde:

Mefistofeles: — — — — —

Og for det Hele du Intet betaler.
Til Erstatning derfor man kun begjærer,
At du skal Arbeid gjøre paa Tour.

Sjælen: Hvordan? Med Arbeid man os besværer?

Mefistofeles: O! Møien skal ei dig blive suur,

Snart lader sjælen sig overbevise og siger:

Nu vel, jeg er villig; saa lad mig høre,
Hvad det er for Arbeid, som jeg skal gjøre.
Her er vel almindelig Værnepligt
Og nogen Brandskat?

Mefistofeles: Nei, intet Sligt;

— og forklarer, at arbejdet gaar ud paa at fylde da-
naidernes kar.

Medens Alfred Ipsen i sin udgave af værket ikke knytter oplysninger til de fremhævede ord, meddeler Oskar Schlichtkrull i sin grundige udgave (V. Pio, 1919) følgende:

I Begyndelsen af 1840 nedsattes en Militær-Commission til Drøftelse af Indførelse af almindelig Værnepligt — og:

Det alm. Brand-Assurance Compagni var i Løbet af 1840 Genstand for talrige Angreb. Dets Bestyrelse var saa nogenlunde almægtig, og der klagedes over, at de[n] fastsatte en alt for høj Skat. Det førte i Slutningen af 1840 til en Omlægning af Ledelsen og en Nedsættelse af Skatten.

(I Indledningen, side 52, nævner udgiveren de to ting som beviser for, at baggrunden for 5. akt er de sidste maaneder af 1840).

XIII

Det er naturligvis muligt. Ganske vist kendes denne betydning af brandskat næppe ellers; den almindelige betydning er jo: den afgift, som fjenden paalægger et lands, en bys beboere (for at slippe for brand); dernæst i almindelighed: udsugning, mens Heiberg her bruger ordet i betydningen: skat til brandforsikring, brandpenge. I tilslutning til denne opfattelse anføres stedet i Ordbog over det danske Sprog, II, 1106 med betydning: brandpenge. Den angives som »sjælden«, og flere end dette ene eksempel anføres da heller ikke.

Jeg tror ikke rigtig paa det. Hvis Heiberg har tænkt paa brandpenge, saa har han — for en gangs skyld — tænkt forkert. Enhver, der opmærksomt vil læse stedet igennem, vil indrømme, at begrebet brandassurance intet har der at gøre. Det er personligt arbejde, der hele tiden er tale om; ordet »arbejde« staar der ikke mindre end fire gange. Den almindelige værnepligt fordrer ogsaa personligt arbejde, men hvad er da nogen brandskat? Det er min bestemte opfattelse, at Heiberg har haft til hensigt at skrive Brandvagt, men at dette ord er blevet forvansket ved en forskydning i tanken eller ved en skrivefejl.

Til sidst skal nu omtales et par steder af en helt anden art; der er ikke noget i vejen med teksten; det gælder kun om at opfatte den rigtigt.

I Holbergs Peder Paars, 1. bogs 2. sang, findes en ofte anført skildring af den anholtske Per degn, som paa en snu maade forstaar at forøge sine indtægter:

Han mesterligen veed paa Psalmer Taxt at sætte:
Naar han kun lidet faaer, saa siunger han de slette.
Jeg mindes, at en Mand, hvis ældste Søn var død,
Peer Degn paa Klingen gik, og hannem heftig brød.

Han gav ham kun en Mark; han havde ikke Kræfter
At give meer. »Heel vel! du Psalmer faaer derefter!«
Han sagde. Bonden da ham svarede: »jeg veed,
At saadant hjælper ei min Søn til Salighed.«
Peer blev da heftig vred og bed sig ud i Tommen [= tom-
melfingeren]:

»Der ingen salig er, før han i Grav er kommen!«
Han raabte: »Disse Ord jeg vise kan paa Prent.

XIV

Slig farlig Kietteri jeg aldrig havde vent'.

Da Bonden blev forskrækt, tog op et Tomark-Stykke,
Og rakte Degnen det: »I under mig den Lykke,
At jeg Lig-Psalmer da kan faae, som haver Fynd!
Hvi skulde jeg min Søn sligt negte? det var Synd!»

Læst ligefrem betyder det, at en mand optræder saadan og saadan over for Per. I sit Litteraturudvalg for Gymnasiet II., B., 1. halvbind (1913) gengiver rektor K. Mortensen brød ved »drillede, irriterede«, og i Clausen og Hansens Læsebog for Realklassen (1918) gengives det ved »drillede«. Dette maa opfattes saaledes, at manden drillede eller irriterede Per ved kun at give ham en mark.

I Ordbog over det danske Sprog, II, 1257, opføres stedet som første eksempel under betydningen »volde besvær, plage« saaledes: (han) Per Degn paa Klingen gik og hannem hæftig brød (d. e.: trængte ind paa ham). — Her siges det ganske tydeligt, at manden er subjekt, og Per objekt.

Men hvis man ser det hele stykke igennem, vil man vist indrømme, at denne opfattelse ikke kan opretholdes. Den stakkels mand er nedslaaet og beskeden i sin sorg og fattigdom. Da han rækker degnen det ringe beløb, bliver denne vred; gaar manden paa klingen og »bryder« ham = plager ham for at faa mere, — hvad der jo ogsaa lykkedes ham. Ordstillingen spiller ingen rolle, især da det er poesi.

— Det sidste, der skal omtales, er igen i En Sjæl efter Døden, 3. akt:

Mefistofeles: Af hvad jeg har sagt dig, du vil nu see,
At du faaer her det samme Liv omtrent,
Som det, der fra Jorden dig er bekjendt.
Da jeg afskyer at lyve, hader at prale,
Saa har du erfaret af min Tale,
At du faaer det ei bedre her end hist,
Men heller ei værre; det er altid Noget,
Ei sandt, min Gode?

Sjælen:

Jo, ganske vist!

Jeg tidt har tænkt, naar mit Liv blev broget:
Hvem veed, hvordan det i Døden gaaer!
Man veed hvad man har, men ei
hvad man faaer.

XV

Mefistofeles: Du seer, du vidste dog hvad du fik.
Sjælen: Ja, det er mærkeligt! paa en Prik!

Det lyder halvvejs som et ordspil: han vidste det ikke og vidste det alligevel. Det ses dog let, at sammenhængen er meget simpel; i ordsproget: man ved, hvad man har, men ej, hvad man faar, betyder v e d: »har kundskab om, er underrettet om«, men i den sidste linie betyder det, at sjælen vidste det, at den »havde kendskab til, var fortrolig med, kendte«. Man kunde gribe sig i at ønske »kendte« i stedet for »vidste«, men dog viser, at forfatteren med vilje bruger det samme verbum. Dettets forskellige betydninger burde formentlig paapeges i skoleudgaver.

Af Afskedstalen til de unge
ved Slutningsmødet 30. Juni 1922

Tale ved Skolefesten

10. Februar 1923

af

Rektor Dr. *Karl Mortensen*.

Ved Slutningsfesten den 30. Juni 1922.

Efter den almindelige Redegørelse for Skolens Stilling og Aarets Arbejde udtalte Rektor omtrent følgende:

Langt vigtigere end en skarp Forstand, ja en lysende Intelligens er et varmt Hjerte og en god Vilje. Viljen er blevet forherliget i vor danske Litteratur lige fra Folkevisen til de nyeste Tider. Skønt den lede Gam har drukket Hælvten af Germands Hjerteblood, gennemfører han dog sin Flugt over Havet:

End fløj han til Jomfruens Burebrand
— for Viljen den var god.

Eller tænk paa Kalanus og Alexander den Store i Paludan-Müllers skønne Digterværk: Verdens mægtige Herre, Grækeraandens straalende Repræsentant, knæler ned for den fattige indiske Filosof, der kun ejer sin stærke Vilje. Og hvad siger ikke Hostrup:

Det at leve er at ville,
det at ville er at elske,
som vi elsker Dag for Dag,
saa er Livets Vingeslag.

Hvad for en Vilje — den gode, den, som vil det gode.

Ikke Selvherskerviljen, men Offerviljen, Tjener-sindet, Viljen, der bæres af Kærlighed, den Kærlighedsvilje, der har faaet sin Evighedstype i Kristendommens Grundlægger, Jesus af Nazaret.

Alt hvad af virkelig stort der er skabt i Verden, er Frugter af denne kærlighedsprægede Vilje. Tænk paa Benedikt af Nursia, tænk paa Frans af Assisi, for at nævne et Par af de allerstørste. Eller tænk paa den store Russer Leo Tolstoy, eller hjemme hos os paa Grønlands Apostel Hans Egede eller vor store Læge Niels Finsen, der brystsvag og dødsmærket i Kraft

XVII

af sin rene Vilje kæmpede Lysets Kamp og tog Lyset i Livets Tjeneste. Tag saa som Modsætning f. Eks. Napoleon den I., Geniet fra Korsika, Verdens Herre med den tragiske Livsafslutning:

Hvo ej kan bygge sit eget Hus,
hvad stort han bygger gaar og i Grus;
med Sejr fra Moskva til Cartagena
han dør dog ensom paa St. Helena.

Han havde den stærke Vilje, men ikke Kærlighedsviljen, Offerviljen. Eller tænk paa det tyske Kejserriges beundrede Skaber, Otto v. Bismarck. Det Rige, han tømrede op med Blod og Jern, ligger næppe en Mennekealder efter hans Død i Ruiner og Kaos. Heller ikke hans stærke Vilje har været af den rette Slags.

Men den gode og rene Vilje er ikke alene de sande Stormænds og Verdensgeniernes Sag. Den er din og min Sag. Brænder dens hellige Ild i vor Sjæl, vil vort Liv altid faa Værdi og Betydning. Den bygger det gode Hjem, alt sundt Mennekelivs Kilde og Udgangspunkt. Den præger den gode Borger i Samfund og Stat. Den skaber indre Varme og udstraaler den til Omgivelserne i samme Grad, som den selv har Styrke. Den gode Vilje gør trofast, vaagen og dygtig. Og den gode Vilje hører ikke hjemme i store Nationer eller i smaa Nationer. Den er ikke en Nationsag, men en Mennekesag. Du hører til en lille Nation. Det rummer Fordele, og det rummer Farer. Men givet er det, at du ikke behøver at vige for nogen Nabo i at være trofast i dit Sindelag, vaagen i Sans og Tanke, dygtig i din Gerning.

Nu sender vi her fra den genopstandne danske Skole i Haderslev for anden Gang en Flok unge Mænd og Kvinder ud i Verden med Lærebrev i Haand. Jeg vil ønske for jer, at I paa jer Fremtidsvej maa have Lykke til at vise, at I er Børn af den gode rene Vilje, som Danmarks bedste Digtning handler om, at I i jert Fremtidsvirke, enten det bliver jævnt og beskedent eller i store Forhold, vil følge Tjenersindet, der ikke søger sit eget, Kærlighedsvejen, der gaar det godes Veje, Fædrelandsvejen, der kræver af hver Danmarks Søn eller Datter, at han eller hun skal være trofast, vaagen og dygtig.

XVIII

10. Februar 1923.

Den 10. Februar 1920 er Hoveddatoen i Danmarks Historie efter 1864, et Mærkepunkt i Nordens Historie, et af Lyspunkterne i Verdens mørke Historie i det 20. Aarhundrede.

Den 10. Februar 1920 er de hjemvendte danske Sønderjyders Hædersdag, som vi ikke kan undlade at fejre her i den gamle Skole, der ved Afstemningen atter blev dansk. —

Da den tyske Historiker Dietrich Schäfer i 1893 udgav 1. Bind af sin Fortsættelse af Dahlmanns Geschichte von Dänemark, nævner han i sin Fortale, at det var Dahlmanns Plan, efterhaanden som han naaede frem, »gerade der Gegenwart scharf unter die Augen zu treten«, og beklager, at det ikke forundtes den gamle slesvigholstenske Fører at naa saa langt, for ingen vilde kunne gøre dette saa godt som han. Men, fortsætter Schäfer, Tiden har dog bragt een Fordel, som han maatte have undværet: Først efter Dahlmanns Død har de svære Kampe, i hvilke Tyske og Danske i vort Aarhundrede har kæmpet med hinanden, fundet en Afslutning, der nødvendigvis maa gælde som endelig. Det giver et fast Synspunkt at se Sagerne paa og muliggør en roligere Dom. — Professor Schäfer har ved anden Lejlighed udtalt, at det er den historiske Videnskabs Opgave at skildre den voksende Stats Magtudfoldelse, der bæres frem af de stærkeste sædelige Kræfter. Han tænker med varm Begejstring paa Brandenburg—Prøjsens Vækst fra Reformationen over den store Kurfyrste til Frederik den Store og fra ham til det tyske Kejserriges Proklamation i Spejlsalen i Versailles. Faa Aar i Forvejen har Bismarck bred og mægtig i Rigsdagen sagt sit stærke Ord om Tyskerne, der frygter Gud alene, men ellers ingen Ting i Verden. Og ved Siden af denne vældige Magtudfoldelse Luther, Kant, Goethe, Schiller, Mozart, Beethoven, den tyske Videnskab, tysk Aand og tysk Snille.

Det 20. Aarhundrede oprandt, og det tyske Rige stod paa sin Magts højeste Tinde som Europas første Militærmagt, med et stort Kolonionraade, godt paa Veje til at konkurrere England ud af Verdenshandelen og med en stadig voksende mægtig og truende Krigsflaade.

XIX

Til dette tyske Rige hørte siden 1864 150—200,000 jævne Borgere og Bønder i Sønderjylland, som ikke kunde glemme deres danske Oprindelse, som ikke vilde slippe deres Kærlighed til Fædres Land og Moders Tale — som til tysk Forbavselse og Forargelse satte Haab og Tro mod Døgnets Virkelighed. Haabet og Troen bares oppe af en Offervillighed, en Fasthed, næsten Stædighed, som hverken med Lempe eller Vold kunde kues.

Saa kom Verdenskrigen og efter de blodige og forfærdelige Kampaar — hvor danske Sønderjyder led megen uforskyldt Nød og maatte ofre det bedste Ungdomsblod for en fremmed Sag — Tysklands Sammenbrud. Under Trykket af de sejrriige Allieredes Bajonetter anerkendte man Folkenes Selvbestemmelsesret, og den stormomsuste, regnpiskede 10. Februar for tre Aar siden stemte første Zone sig hjem til sit gamle Fædreland med 75 Procent af de afgivne Stemmer. Afgørelsen 1864 var ikke den endelige!

Den 10. Februar er de danske Sønderjyders Hædersdag, og at de har fortjent deres Sejr kan der ikke rejses Tvivl om: Trods Aarhundreders Vanrøgt fra dansk Regerings Side, trods 56 haarde Aar i Udlændighed, var de danske og vedblev at være danske. Troens skjulte Kræfter, Haabets dragende Magt og Kærlighedens livgivende Varme var stærkere end Prøjseraanden og det tyske Riges Vælde og hele den germanske Kultur.

Men fortjente vort gamle Fædreland den Lykke, som 10. Februar 1920 aabnede for det efter 300 Aars politiske Nedgangstider? Slesvigs Tab sad som et sviende Saar eller som et smertende Ar i de bedste Danskes Sind, men Landet var lille og svagt, 3 Millioner mod den sejrende Nabos 60—70 Millioner, et lille Agerbrugsland med en stiltfærdig Befolkning uden synderligt Vovemod og som det syntes med faa eller ingen Verdenschancer. Da Krigslavinen 1914 begyndte at rulle, bævede vi for vor Tilværelse, der hang i en Traad, skærmede ængstelig om vor Neutralitet, led og sørgede med Landsmænd og Venner i Nød, mens Gullaschmænd og Spekulanter af Sjakalarten her som andensteds fraadsede i Lig.

Det var sønderjydsk Trofasthed og de Allieredes Sejr, der gav os et Stykke Slesvig igen. Vi hentede

det ikke tilbage med Vaaben i Haand. Vore Soldater sang ikke paa ny Danmark dejligst Vang og Vænge med sejrriig hellig Andagt paa Valdemarsmurens Ruiner. Genforeningen blev en politisk Akt, ikke en militær Bedrift, og dog føltes den af de fleste Danske som en dyb og inderlig Lykke.

Har Danmark fortjent denne Lykke? Jeg svarer et fuldttonende og inderligt Ja ud fra Hjertets inderste Dyb. Danmark har i Sandhed kæmpet for Sønderjylland, ofte med ringe Held, undertiden med ringe Forstand, altid med sin bedste Kraft, ikke sjælden over Evne. Danmarks Kamp for Sønderjylland har i Bølgegang strakt sig over mere end 1000 Aar: Godfreds Virke, Thyras Vold, Valdemar den Stores Stenmur, Valdemar Atterdags og Margretes Livsgerning, Erik af Pommerns hele Regeringstid — ingen har ofret mere for Sønderjylland end han, siger A. D. Jørgensen: tredje Kongekroner og sit Eftermæle — Isted Slagmarker og Dybbøls Banker er højtlydende Vidner!

Tusinder af unge Danskes Blod har vædet Slesvigs Jord fra Ejder til Kongeaa — for Jens var aldrig bange, men der var for mange, som det hedder i Soldatervisn. I Kampen for Slesvig som overalt har den danske Soldat kæmpet med Hæder. Tænk paa G. Juliheltene og Istedkæmperne. Tænk paa dem fra Dybbølbankerne, der stred og segnede i den ugelange, ulige Kamp.

Intet Folk har kæmpet længere og mere trofast mod en stadig voksende Overmagt, end Danmark har kæmpet for Sønderjylland mod sin mægtige tyske Nabo. Danmark har i Sandhed købt Sønderjylland med sit dyreste Blod.

Det næste Spørgsmaal bliver, om Sønderjyderne handiede klogt og forsvarligt, da de for tre Aar siden stemte sig tilbage til Danmark. Var det værd at komme hjem til Husmandshjemmet fra Herregaarden, der ganske vist laa i Ruiner, men havde rige Muligheder for at rejse sig igen til ny Magt og Pragt. Lad mig først sige, at det er et Forstandens Spørgsmaal, ikke Hjertets Tvivl, der her taler. Du Jævnmands Barn fra det lille Hjem uden for Storgaardens Borgeled, hvad er det, du længes efter i det fremmede? Det er Far og Mor, Søster og Bror, de vante Toner, den stille Hjemfred og de mange, mange Minder: Husker du

dette, husker du hint? Derefter længes du og ikke efter Naboens Pragtsale, som du ved enkelte Lejligheder undrende har kigget ind i.

Men Forstandens Spørgsmaal kræver ogsaa sit Svar. Jeg vil igen tage mit Udgangspunkt i Professor Schäfers Fortsættelse af Dahlmanns Danmarks Historie. I Aaret 1902 havde han fuldført et nyt Bind, der gaar fra Frederik II.s Tronbestigelse til Christian IV.s Død. Paa 763 tætte Sider skildrer han Danmarks sidste Stormagtstid og dets begyndende Nedgang fra Trediveaarskrigens Dage. Jeg nærer ikke Tvivl om, at han har arbejdet med dette Værk som en Indledning til en følgende Skildring, der skulde vise, at vi hørte til de døende Stater uden Livsret og Udviklingsmuligheder. Men hans Studier har tvunget ham til at lære Danmark og det danske Folk at kende, mere end de fleste Tyskere naar det. Han kender vor Fortid, saa meget som en Udlænding kan tilegne sig af den, og han har trods sin altske Grundstemning fulgt vor hjemlige Udvikling efter 1864. Han ender sin Bog med den Paastand, at under Christian IV. vokse de Spirer frem, der førte til Norges Tab. Det lader vi staa ved sit Værd. Sønderjyllands Tab nævner han ikke, men slutter saaledes: »Wenn sein Volk trotzdem die Lebenskraft unversehrt bewahrte und heute in seinen engen Grenzen ungebrochen und zukunfts-freudig sich regt, so ist das ein Zeugnis innerer Tüchtigkeit, wie es einer Nation glänzender kaum ausgestellt werden kann.«

Denne indre Dygtighed har det danske Folk vist paa mangfoldige Maader, undertiden i Medgang, men oftest i Modgangens Dage. Da vi i og efter 1864 maatte tømme Ulykkens Bæger til Bunden, fik vi ogsaa for at tale med Henrik Ibsen Sorgens Gave, der rejste de bedste Mænd og Kvinder i Danmarks Land til Arbejde for Fædrelandet. Der var Dalgas og Hedeselskabet, som skabte Landvinding for, hvad der udad var tabt. Der var Fjord og Segelcke, der skabte en Basis for dansk Mejeribrug, som vore hidtidige Læremestre Holstenerne ikke havde drømt om. Der var Tietgen og hans Medarbejdere, som gjorde Danmark uafhængigt af hamborgsk Kapital, skabte Store nordiske Telegrafsekselskab, Det forenede Dampskibsselskab og de danske Sukkerfabrikker, for blot at nævne noget af

det vigtigste. Den kgl. Porcellænsfabrik og Bing og Grøndahl gjorde det danske Porcellæn konkurrence-dygtigt paa Verdensmarkedet. Bryggerne Jacobsen, Fader og Søn, skabte en Ølbrygningsindustri, der konkurrerede Verden over med den tyske og skabte Formuer, de som sande Stormænd ofrede paa Fædrelandets Alter. Carlsbergfondten, Carlsberglaboratoriet, Ny Carlsberg Glyptotek taler højlydt i Videnskabens og Kunstens Navn.

Ja Videnskaben! Københavns Universitet hævdede sin Rang blandt Europas ypperste. Polyteknisk Læranstalt, Landbohøjskolen og yngre Anstalter arbejdede med blandt de mest ansete. Tænk paa Naturforskere som Jul. Thomsen eller Niels Bohr, paa Læger som Finsen og Rovsing, Sprogforskere som Wimmer og Vilh. Thomsen, Historikere som A. D. Jørgensen og Troels-Lund, for blot at nævne nogle af de allerstørste. Tænk paa Københavns Raadhus eller dansk Malerkunst i nyere Tid!

Men mere endnu end dette. Den samlede danske Kultur fortsatte i Sporet fra Holbergs Dage hele det 19. Aarhundrede igennem og blev en folkelig og demokratisk Kultur. Den grundtvigske Højskole lærte den danske Bonde, at Aand ikke er uforenelig med Vindskibelighed og borgerlig Dygtighed. Folkeoplysning blev ikke et fjernt Maal, men en Realitet. Praktisk Dygtighed fulgte i dens Spor med Andelsbevægelsen og vort hele Landbrugs Mønsterstilling. Under haarde politiske Kampe gennemførtes Folkefrihed i Stat og Kommune med lige og almindelig Valgret for Mænd og Kvinder, og med Arbejderorganisationernes voksende Betydning fulgte en social Lovgivning, et Værn for fattige, syge og fortrykte, som i flere Henseender har været Forbilleder for Verdens øvrige Lande.

Jeg skal holde op med mine Eksempler, der kunde øges i Hundredevis med andre lige saa uomtvistelige Vidnesbyrd om, at Dietrich Schäfer har Ret i sin Taldom over det danske Folk.

Jeg mener altsaa, at Sønderjyderne ikke har nogen Grund til at fortryde deres Valg den 10. Februar. De kom hjem paa et Tidspunkt, da hele Verden var syg. Hvor skulde vi Danske kunne være fri for Smitte? De kom fra et stort og fremragende dygtigt Folk. Mangt

og meget af, hvad de der havde været med til, var større, maaske ogsaa bedre, end hvad vi har at byde paa. Men det store Folk var et fremmed Erobrerfolk, og her er Hjemmets Grund: det danske Sprog, den danske Sang, det danske stille Lune med dets umistelige Tro paa, at Alvor og Gammen kan bedst sammen, jævn og klar Forstand, men ogsaa drømmende Syner og digterisk Sans, syngende ud fra Mark og Hede, fra Bøgeskoven og den friske danske Strand. Vil du slippe Brorsons og Grundtvigs Salmetoner? Vil du undvære Ingemanns, Hauchs, Winthers, Drachmanns, Aakjærs Sange? Vil du miste H. C. Andersens Eventyr eller Paludan-Müllers og Søren Kierkegaards Domsbasuner?

Afstemningen var rigtig, og nu staar jeg her i den af Tyskerne byggede Festsal med de flakte Ørne i Vinduerne, men med det gamle rødhvide Korsbanner ved min Side, omgivet af dansk Ungdom i en dansk Skole i Haderslev By.

Mit og mine Medarbejderes inderlige Ønske er at opdrage en Slægt af Mænd og Kvinder, der vil være med til at bøde paa vort Lands Fejl og Brøst, men samtidig dybt fortrolige med dets tusindaarige Minder vil spænde hver Evne til varme om Hjertet at løfte Dannebrog højt med trofast Gerning til helligt og søgt, til dansk, til stor og til herlig Id, til Danmarks Frelse i Nødens Tid. I unge har Fremtiden i jer Haand. I skal sørge for, at 10. Februar 1920 bliver ikke blot det genvundne Lands, men hele Danmarks Hædersdag. Med dette Ønske beder jeg alle rejse sig til et Leve for Danmark, vort Fædreland.

Prolog

ved Skolens Holberg-Opførelse

af

Adjunkt *Anders Diemer*.

Liv løber let. Snart viger vi. Og vore unge
gaar frem og løfter Arven efter os.

Vor Sorg, vor Fryd, det lette og det tunge,
vor Fejghed som vort Mod, vor Villighed, vor Trods,
alt gaar igen. Saa lyder Lov om Arv. —

Og i vort danske Arveguld — til dette Riges Tarv —
er ogsaa den forunderlige Samling Smykker, Fader
Holberg efterlod. —

Vi tog ved Arven, som nu vi forstod.

Med svag, men ærlig Vilje, i samme Aand som hans,
vi spiller ham, vi spiller Holberg, og vor Krans
vi lægger denmed til de andres større, bedre,
at ogsaa vi — dansk-slesvigsk Ungdom — maa hans
Minde hædre.

— — — —
Kamp har vi kæmpet — og kæmpet just her —
Minderne hvisker fra hvert et Vænge.
Endnu skal der kæmpes, det ved enhver,
og ingen kan sige: hvor længe.

Men Stridens Vaaben er mangehaande.
Godt Værg er Vid — og vi Danske blande
jo helst én Del Alvor med én Del Gammen.
Saadan rystet lidt lempeligt sammen
regner vi det for en Livseliksir,
som virkelig gi'r
Lyst til at leve, Mod til at vove. — —

Men lad nu de kloge Betragtninger sove,
lad Tæppet gaa op for Herman og Geske
og alle de andres muntre og beske
Indfald og Udfald. — Vi gi'r, hvad vi »læster«.
Vi véd selv bedst, hvor meget der rester.
Men den er en Skælm, som gi'r mer, end han har.
Vi be'r, at De venligt til Takke ta'r,
selv om baade Spillet og Farven er skør.
Velkommen allesammen da!

Tres humble serviteur!

Efterretninger
om
Haderslev Katedralskole
i Skoleaaret 1922—23.

I. Skolens Indretning.

Haderslev Katedralskole er i Overensstemmelse med Loven af 24. April 1903 en fuldstændig højere Almenskole for Drengene og Piger, der undervises sammen undtagen i enkelte Særfag. Skolen bestaar af Mellemskolen, Realklassen og Gymnasiet.

Mellemskolen er en Barneskole, der i Tilslutning til Folkeskolens Undervisning for Børn i 11—12 Aars Alderen meddeler sine Elever en for det givne Alderstrim egnet højere Almenundervisning gennem fire etaarige Klasser.

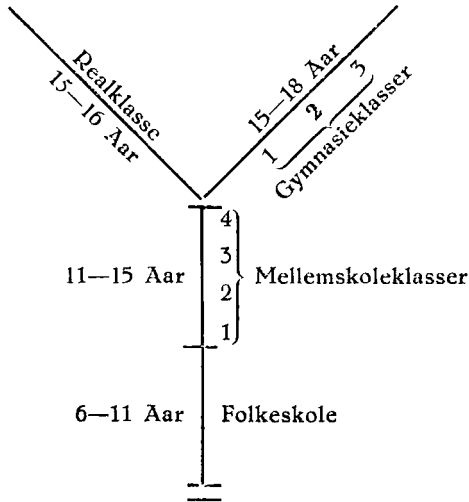
Mellemskolens Undervisning skal omfatte Religion, Dansk (med lette Læsestykker af Svensk), Engelsk, Tysk, Historie, Geografi, Naturhistorie, Naturlære, Regning og Matematik, Skrivning, Tegning, Legemsøvelser, kvindeligt Haandarbejde og Sang. Under Naturfagene medtages de væsentligste Træk af Sundhedslæren og nogen Kemi. Desuden kan der gives Undervisning i Sløjd eller andet Legemsarbejde, og i ældste Mellemsklasse er Latin valgfrit Fag.

Realklassen fortsætter Mellemskolens Undervisning efter den afsluttende Aarsprøve, og dens Elever underkaster sig efter et Aars Forløb »Realeksamen«, som giver Adgang til Ansættelse i Trafiketatene og til at læse videre ved forskellige højere Lærestalter (ofte dog med Tillægsprøver), ligesom den i Almindelighed kræves i Banker og Handelsvirksomhed.

Gymnasiet er treaarigt og bygger paa Mellemskolens Grundlag. Det bestaar af en klassisk-sproglig, — der dog kun oprettes, naar der melder sig mindst 5 Elever —, en matematisk-naturvidenskabelig og en nysproglig Linie. Der undervises i Religion, Dansk med de øvrige nordiske Sprog, Engelsk, Tysk, Fransk, Latin, Græsk, Oldtidskundskab, Historie, Na-

turlære, Naturfag, Matematik, Legemsøvelser og Sang. Særfagene paa de tre Linier er Latin, Græsk — Matematik, Naturlære — Engelsk, Tysk.

Billedligt kan Skoleordningen fremstilles saaledes:

Studenter af klassisk-sproglig Retning har Adgang til samtlige Fagstudier ved Universitetet; det samme gælder for nysproglige Studenter, der dog for at blive Teologer maa underkaste sig en Tillægsprøve i Græsk. Studenterne af den matematiske Retning har Adgang til polyteknisk Lærestanstalt og til Universitetets matematisk-naturvidenskabelige Fakultet, til de andre Fakulteter med Tillægsprøve i Latin (for Teologer ogsaa Græsk).

Som Fordele ved den danske Almenskoleordning skal her fremhæves:

1. Barnet kan, hvis det har gode Evner, gaa fra Folkeskolen over i Mellemskolen ved 11 Aars Alderen.
2. Der skal ikke foretages noget Valg før ved Udgangen af Mellemskolen; i sidste Mellemskoleklasse undervises der i Latin, som kræves til Gymnasiets sproglige Linier. Skolen anbefaler alle Elever, som kan magte det, at deltage i Latinundervisningen.

3. Den samme Skole giver Adgang til Mellem-skole-, Real- eller Studenterafslutning.

Optagelse i Skolen

finder i Almindelighed kun Sted ved Skoleaarets Begyndelse og efter foregaaende Optagelsesprøve.

Til Optagelse i 1. (yngste) Mellem-skoleklasse kræves:

1. **Dansk, mundtlig.** Der kræves af Eleven sikker, flydende og forstandig Oplæsning af et Stykke læst Prosa; desuden skal han (hun) prøves i Oplæsning af et Stykke ulæst fortællende Prosa, som efter Indhold og Sprogform maa antages at ligge inden for hans Alderstrins sædvanlige Fatteevne, og vise nogenlunde Sikkerhed deri. Efter Oplæsningen maa han, vejledet ved Eksaminators Spørgsmaal, kunne genfortælle, hvad han har læst, og vise, at han forstaar det. Han maa kunne udenad nogle enkelte, væsentlig fortællende Digte og være i Stand til at gøre Rede for deres Indhold. Ved Samtale paa Grundlag af det læste skal Eksaminator tillige forvisse sig om, at han har Øvelse i at finde Hovedleddene i en Sætning og i at kende de vigtigste Ordklasser og deres Bøjning.

2. **Dansk, skriftlig.** Han maa uden væsentlige Fejl i Retskrivningen kunne skrive et i Omfang passende Stykke, som dikteres langsomt for ham med Angivelse af Skilletegnene, og som ikke indeholder sjældne Ord eller Ordforbindelser. Fremdeles maa han være nogenlunde indøvet i at kunne gengive i Skrift et ham fortalt eller langsomt forelæst fortællende Stykke, som ikke er synderlig langt, og hvis Sætningsbygning og Indhold er let fatteligt. (Der fordres ikke, at Eleven skal kunne anbringe Skilletegn.)

3. **Regning.** Prøven skal være baade skriftlig og mundtlig. Eleven maa kunne den lille Tabel med Sikkerhed og have Færdighed i at løse Opgaver i de fire Regningsarter med benævnte og ubenævnte Tal samt kunne anvende disse Regningsarter paa simple Opgaver i Reguladetri. Han maa endvidere have Kendskab til Brøkbegrebet i Almindelighed og kunne addere og subtrahere ensbenævnte Brøker. Han maa ogsaa kende Decimalbetegnelsen og kunne foretage Addition og Subtraktion af Decimalbrøker samt multiplicere saadanne med en hel Multiplikator og dividere dem med en hel Divisor. Hoved-

regning maa han kunne udføre sikkert og hurtigt med mindre Tal.

4. Skrivning. Han maa kunne skrive latinsk Skrift tydeligt og nogenlunde pænt i en Bog med Pen og Blæk; saavel enkelte Bogstaver og Ord som hele Sætninger, der fylder en Linie eller derover. Ligeledes skal han prøves i Afskrift af et kort Stykke efter en Bog.

5. Religion. Eleven maa have lært de vigtigste Fortællinger af hele den bibelske Historie at kende gennem mundtlig Fortælling eller efter en let og kortfattet Bibelhistorie samt kunne nogle faa letfattelige Salmer. Der maa kun prøves i det sidste Forberedelsesaars Pensum.

6. Historie. Han maa have læst eller mundtlig faaet meddelt et efter Tidsfølgen ordnet Udvalg af Fortællinger om Hovedpersoner og Hovedbegivenheder fra hele Fædrelandshistorien og frit kunne genfortælle deres væsentlige Indhold. Der maa kun prøves i det sidste Forberedelsesaars Pensum.

7. Geografi. Han skal paa Grundlag af Landkortet, med eller uden Hjælp af en lille Lærebog, have vundet et ret fyldigt Kendskab til Danmarks Geografi og ligeledes, om end i mindre Omfang, til Norges og Sveriges. Fremdeles maa han have lært at orientere sig paa en Globus og et Europaskort, saa at han kender Verdensdelene og de store Verdenshave samt har en Oversigt over Europas vigtigste Lande og disses Hovedstæder.

8. Naturhistorie. Han skal gennem Iagttagelsesundervisning have vundet Kendskab til en Del, dog ikke ret mange, Hovedtyper af Dyr- og Planterverdenen, særlig til vore egne Husdyr og vore vigtigste Nytteplanter.

Elevernes Forældre og Værger ligesom ogsaa Elevernes tidligere Lærere har Tilladelse til at overvære den mundtlige Del af Optagelsesprøven.

Til Optagelse i de følgende Klasser kræves i Almindelighed, at Eleven staar paa vedkommende Klasses Standpunkt. Herom faas nærmere Oplysninger ved Henvendelse til Skolen.

Skoløbetaling.

Ministeriets Bekendtgørelse af 25. August 1919. § 3.

Skoleafgiftens Størrelse fastsættes paa Grundlag af den afgiftspligtige Indtægt efter følgende Skala — der formindskes noget i Forhold til Børnetallet —:

Af Forsørgere med en afgiftspligtig Indtægt af	Skoleafgift:	
	i Gymnasiet og Real- klasserne for hver Elev	i Mellemkoleklasserne for hver Elev
4,050 til 5,000 inkl. svares	4 Kr. mdl.	3 Kr. mdl.
5,050 - 6,000 —	5 —	4 —
6,050 - 7,000 —	6 —	5 —
7,050 - 8,000 —	7 —	6 —
8,050 - 9,000 —	8 —	7 —
9,050 - 10,000 —	9 —	8 —
10,050 - 11,000 —	10 —	9 —
11,050 - 12,000 —	11 —	10 —
12,050 - 13,000 —	12 —	11 —
13,050 - 14,000 —	13 —	12 —
14,050 - 15,000 —	14 —	13 —
15,050 - 16,000 —	15 —	14 —
16,050 og derover —	16 —	15 —

Understøttelser.

Skolens Stipendier for Studenter her fra Skolen — det gamle Stipendium, det Iversenske, det Lutherske og det Holzkammske, alle fra før 1864 — er i Behold og valutaomregnet. De bestyres og bortgives af Konservatoriet (Stiftamtmand, Stiftsprovst, Borgmester). Herom kan faas Oplysning hos Rektor.

Om Skolens øvrige Kapitaler foreligger der endnu ikke nogen Skolen bekendt Afgørelse.

Ministeriet har i indeværende Skoleaar tillagt Skolen en Sum af 2430 Kr. til Understøttelser, Flids- og Opmuntringspræmier.

Desuden ejer Skolen et Hjælpebibliotek, hvorfra trængende og værdige Elever kan faa enkelte Skolebøger til Laans.

Skolens Bestyrelse.

Haderslev Katedralskole er helt igennem en Statskole, som drives for Statsmidler og bestyres af Rektor og Lærerkollegiet under Undervisningsministeriets Kontrol.

Skolens Rektor træffes i Almindelighed paa Skolens Kontor hver Skoledag 12—1. I samme Tid kan Statstelefonen, Nr. 721, benyttes.

Ferier og Fridage.

Ifølge Anordning af 20. Juli 1920 gives der følgende Ferier:

Sommerferie 1. Juli til 14. August.

Efteraarsferie 6 Hverdage mellem 2 Søndage i Midten af Oktober.

Juleferie fra 23. December 14 Dage.

Paaskeferie fra Onsdag før til Tirsdag efter Paaskekedagene.

Pinseferie 2 Søndage samt 1. og 2. Pinsedag.

Desuden er Kongens Fødselsdag, Fastelavnsmandag, Lørdag efter Store Bededag, Grundlovsdagen og Valdemarsdagen (Genforeningsdagen) Fridage.

Skoleforsømmelser.

Bortset fra disse Ferier — og enkelte ekstraordinære Fridage — har Skolens Elever ubetinget Mødepligt. Lovlig Forsømmelsesgrund er kun Sygdom. Har en Elev paa Grund af Sygdom for sømt Skolen, maa vedkommende medbringe en skriftlig Meddelelse om Fraværelsen og dens Aarsag. Hvis Hjemmet af ganske særlige Grunde — f. Eks. større Familiefester i den allernærmeste Slægt — ønsker Fritagelse for Skolegang for en Elev — maa Skolens Tildælelse indhentes i Forvejen. **Vi henstiller indtrængende til Hjemmene kun med særlig magtpaaliggende Grunde at anmode om saadan Fritagelse, som skader det regelmæssige Skolearbejde og virker som et uheldigt Eksempel.** Tildælelse til forlænget Ferie eller til Deltagelse i Fødselsdagsfester, Bryllupper og anden Selskabelighed vil i Almindelighed ikke blive givet.

Fritagelse for Gymnastik.

Naar en Elev ønskes fritaget helt eller delvis for Gymnastik i mere end een Uge, kræves der Lægeattest. Denne skal udfærdiges paa de af Undervisningsministeriet godkendte Blanketter, som udleveres paa Skolen.

Konfirmationsforberedelsen.

Det vil være bedst, at Eleverne gaar til Præsten i 3. eller 4. Mellemklasse, hvor der paa Timeplanen er taget Hensyn til den derved nødvendiggjorte Forsømmelse.

Jernbanerejsende.

De Elever, som kommer før Skoletid eller skal rejse med Eftermiddagstog og har længere Ventetid, opholder sig paa Skolen under Læreres Opsyn og holdes med passende Pavser til at arbejde med næste Dags Lektier. Hvis Hjemmet ikke ønsker dette Ophold, udbeder Skolen sig skriftlig Meddelelse herom og har saa intet Ansvar for vedkommende Elever efter Skoletidens Slutning.

II. Afgangsprøver 1922.

Studentereksamen bestodes af III G.s 8 Elever saaledes:
klassisk-sproglig:

Mathias Fuglsang-Damgaard, Søn af Gaardejer F., Ørsted, med Karakteren ug÷, 7,63 Points.

Friedrich Peter Schmidt, Søn af Førstelærer S., Hajstrup, med Karakteren mg, 6,68 Points.

nysproglig:

Helga Sofie Gabe, Datter af Læge G., Christiansfeld, med Karakteren mg÷, 6,17 Points.

Hans Jørgen Hansen, Søn af Dyrslæge H., Christiansfeld, med Karakteren mg, 6,84 Points.

Jacob Hansen, Broder til foregaaende, med Karakteren mg, 7,01 Points.

Margrethe Refslund, Datter af Amtslæge R., Haderslev, med Karakteren mg, 6,87 Points.

matematisk-naturvidenskabelig:

Orla Christian Galschiøt Petersen, Søn af Trafikassistent P., nu Gjentofte, med Karakteren mg, 6,85 Points.

Svend Frederik Christian Secher-Jensen, Søn af afdøde Sagfører S., Sæby, med Karakteren mg+, 7,47 Points.

Realeksamen bestodes af Klassens 14 Elever med følgende Resultat:

Axel Kaj Andersen, Søn af Apoteker A., Jels, med Karakteren mg, 7,02 Points.

Frederik Andreas Bruun, S. af Landmand B., Haderslev, med Karakteren mg, 6,89 Points.

Herluf Eriksen, S. af Lokomotivfører E., Haderslev, med Karakteren mg÷, 6,28 Points.

Anna Cathrine Fahrenedorff, D. af Konditor F., Haderslev, med Karakteren g+, 5,91 Points.

- Holger Henrik Haue, S. af Købmand H., Vandling.
med Karakteren mg÷, 6,60 Points.
- Arnold Holm, S. af afdøde Viceinspektør H., Haderslev,
med Karakteren mg÷, 6,64 Points.
- Peter Anker Høfring, S. af Landmand H., Tagkjær,
med Karakteren mg+, 7,31 Points.
- Astrid Iversen, D. af Købmand I., Haderslev, med
Karakteren mg, 6,86 Points.
- Mette Kjestine Jensen, D. af Landmand J., Haders-
lev, med Karakteren mg+, 7,23 Points.
- Erik Jorsal, S. af Godsejer J., Hoptrup, med Karakte-
ren mg, 6,77 Points.
- Nicoline Jørgine Knudsen, D. af Landmand K.,
Haderslev, med Karakteren mg÷, 6,62 Points.
- Carl Frederik Johannsen Lund, S. af Dyrlæge
L., Agerskov, med Karakteren mg, 6,67 Points.
- Hans Aage Anton Nielsen, S. af Baneformand N.,
Haderslev, med Karakteren mg, 7,08 Points.
- Waldemar Emanuel Petersen, S. af Overpostpak-
mester P., Haderslev, med Karakteren mg, 6,93 Points.
- P. A. Høfring og C. F. J. Lund gik ved det nye Skole-
aars Begyndelse ind i I. G. nspr., men rykkedes snart op
i II. G. paa Grundlag af Forkundskaber fra den tyske
Skole.

Mellemskoleeksamen bestodes af 4. Mellemskoleklassens
57 Elever, idet Helga Frees udmeldtes før Prøven. De
øvrige har i Aar fortsat i Realklasserne eller i Gymnasiet.

Asbjørn Axel Schmidt, Søn af Musikdirektor S.,
Haderslev, med Alm. Forberedelseseksamen fra Kolding
Realskole, har bestaaet Tillægsprøve i Latin med
Karakteren mg+.

III. Eleverne.

Da forrige Aars Program udsendtes, var der i den
danske Afdeling 325, i den tyske 49 og i Forberedel-
sesskolen 189 Elever. Ved det nye Skoleaars Begyn-
delse (1. September) var Tallene:

den danske Afdeling	375 Elever
den tyske Afdeling	40 Elever
Forberedesskolen	169 Elever

I Skoleaarets Løb er Elever udmeldte, fordi de
ikke kunde følge med, efter Konfirmationen, af Hen-

syn til Toggangen eller af andre Grunde; nye Elever — især tilflyttede — er indmeldte. Ved Udgangen af Maj Maaned 1923 er der

i den danske Afdeling:	365 Elever
i den tyske Afdeling	31 Elever
i Forberedelsesskolen:	168 Elever

I den følgende Fortegnelse opføres samtlige Elever i den danske Hovedskole med Fødselsdag og Fødselsaar samt Faderens Stilling; hvor intet Hjemsted er anført, er dette Haderslev.

III Gymnasieklasse.

kl.

1. Adalbert Fuglsang-Damgaard, f. $^{10}/_5$ 04 (Grd., Ørsted)
2. Oscar Børlos Jensen, f. $^{16}/_8$ 05 (Skræddermester)
3. Carl Chr. Møller, f. $^{30}/_{12}$ 03 (Overlærer, Rødning)
4. Johannes Schmidt, f. $^{19}/_2$ 05 (Købmand, Aabenraa)
5. Louis Schützach, f. $^{17}/_3$ 04 (Fotograf, Bækskov)

nsp.

6. Johannes K. Gjedde, f. $^2/_4$ 04 (Gasværksdirektor)
7. Anna Marie Greisen, f. $^{29}/_1$ 05 (afd. Læge)
8. Magdalene Hansen, f. $^{22}/_6$ 05 (Lærer)
9. Svend J. Johannsen, f. $^{15}/_{10}$ 03 (Agent)
10. Christiane Lehmann, f. $^{14}/_6$ 02 (Rentier, Tyrstrup)
11. Helga S. W. Mortensen, f. $^{22}/_3$ 05 (Rektor)
12. Ejnar Refslund Thomsen, f. $^{24}/_5$ 03 (afd. Præst)

mn.

13. Nathalie Christensen, f. $^{13}/_3$ 05 (Fuldmægtig)
14. Svend Dyhr, f. $^{21}/_8$ 05 (Skræddermester)
15. Poul U. Høgdal, f. $^3/_{11}$ 04 (Stationsforst., Frederikssund)
16. Ellen H. H. Jensen, f. $^9/_3$ 05 (Kontorchef)

II Gymnasieklasse.

kl.

1. Peter E. C. Gadeberg, f. $^{25}/_6$ 04 (Mejeribest., Christiansfeld)

nsp.

2. Christian N. Brodersen, f. $^{23}/_4$ 05 (Gaardejer, Skrydstrup)
3. Karen Christensen, f. $^{28}/_6$ 05 (Læge, Sulsted)
4. Sonja Hirth, f. $^{18}/_5$ 06 (Apoteker, Gram)
5. Peter A. Høfring, f. $^{27}/_7$ 04 (Landmand, Tagkjær)
6. Carl Frederik J. Lund, f. $^{17}/_8$ 04 (Dyrlæge, Agerskov)
7. William Brorsen Nielsen, f. $^{28}/_3$ 06 (Overlærer)
8. Karen Strandskov Nøhr, f. $^4/_5$ 06 (afd. Redaktor)
9. Marie Schaumann, f. $^8/_3$ 06 (Fabrikant)
10. Andrea Thulstrup, f. $^{19}/_8$ 05 (Kreaturhandler)
11. Johannes S. Wildfang, f. $^5/_3$ 05 (Murermester)

mn.

12. Erik B. Ladegaard, f. $^{17}/_9$ 06 (Ingeniør)
13. Johan Ottosen, f. $^8/_3$ 06 (Lektor)

I Gymnasieklasse.

kl.

1. Thorvald Hildebrandt, f. $^{28}/_6$ 05 (afd. Vognfabrikant)
2. Hans Løbner Jørgensen, f. $^{22}/_5$ 05 (Bogholder, Vejen)
3. Niels Jensen Rasmussen, f. $^{24}/_1$ 06 (Landmand, Overby)

nsp.

4. Ingeborg D. M. Andersen, f. $^{5}/_4$ 06 (afd. Lærer)
5. Karen Andersen, f. $^{1}/_{12}$ 06 (Overpostinspektør)
6. Alfred A. Andresen, f. $^{8}/_8$ 04 (Postbudformand)
7. Oscar C. Dinsen, f. $^{12}/_8$ 06 (Postpakmester)
8. A. Elise B. Gabe, f. $^{13}/_3$ 07 (Læge, Christiansfeld)
9. Peter O. R. Greisen, f. $^{1}/_8$ 06 (Broder til Nr. 7 i III.)
10. Joachim J. Hesselberg, f. $^{25}/_8$ 06 (Gæstgiver, Sommersted)
11. Gedske K. Holm, f. $^{12}/_{10}$ 06 (Lærer)
12. Vibeke Jorsal, f. $^{13}/_5$ 07 (Godsejer, Høptrup)
13. Ernst H. C. J. F. Kornerup, f. $^{19}/_2$ 06 (Ingeniør)
14. Børge Larsen, f. $^{2}/_4$ 08 (Sagfører)
15. Lars P. Nørgaard, f. $^{20}/_8$ 05 (Købmand, Gramby)
16. Bunde Refslund Poulsen, f. $^{2}/_5$ 06 (Landmand, Bovlund)
17. Kirsten Busk Rasmussen, f. $^{3}/_7$ 06 (Cyklehandl., Odense)
18. Kai H. Sarup, f. $^{31}/_{12}$ 06 (Postkontrollør)
19. Richard T. Skov, f. $^{12}/_{13}$ 05 (afd. Bygmester)
20. Anna M. Wind, f. $^{2}/_{10}$ 06 (Købmand)
21. Hans L. J. Wraae, f. $^{15}/_9$ 06 (Rentier)

mn.

22. Niels la Cour Andersen, $^{20}/_3$ 07 (Dommer, Aabenraa)
23. Hans Dirks, f. $^{25}/_{11}$ 06 (Lærer)
24. Erling F. Hansen, f. $^{2}/_{11}$ 07 (Stationsforst., O. Jerstal)
25. Hans L. S. Johansen, f. $^{25}/_3$ 07 (Handelsrejsende)
26. Hans E. Kruse, f. $^{19}/_5$ 06 (Skræddermester)
27. J. Georg Kuss, f. $^{14}/_3$ 07 (afd. Dyrilæge)
28. Svend Mortensen, f. $^{13}/_6$ 07 (Amtsskolekonsulent)
29. Willy C. A. Schødt, f. $^{29}/_{11}$ 05 (Homøopat)
30. L. Christian Sørensen, f. $^{29}/_{11}$ 05 (Kontorchef, Aabenraa)

Realklasse a.

1. Viggo Ahlmann Andersen, f. $^{2}/_6$ 06 (Bagermester)
2. Astrid A. Carlsen, f. $^{10}/_6$ 06 (Prokurist)
3. Margrethe C. Dodt, f. $^{1}/_{10}$ 07 (Drogist)
4. Georg A. B. Hansen, f. $^{29}/_7$ 06 (Skræddermester)
5. Gerda Hansen, f. $^{26}/_3$ 07 (Overlærer)
6. Ellen K. Henningsen, f. $^{9}/_6$ 06 (Urmager)
7. Marie A. Hinrichsen, f. $^{8}/_2$ 06 (Automobilhandler)
8. Inger J. M. Johannsen, f. $^{11}/_6$ 06 (Søster til Nr. 9 i III.)
9. Axel Kildeby, f. $^{9}/_8$ 05 (Højskoleforstander, Høptrup)
10. Elli K. Kyster, f. $^{11}/_4$ 07 (Fiskehandler)
11. Nicolai A. Outzen, f. $^{13}/_5$ 06 (Grosserer)
12. Anne Sofie Poulsen, f. $^{3}/_7$ 06 (Toldkontrollør)
13. Marie K. Raun, f. $^{9}/_{11}$ 05 (Gaardejer, Ndr. Aastrup)

Realklasse b.

1. Magnus Th. Christensen, f. $^{17}/_{10}$ 06 (forh. Landmand)
2. Jørgen N. Hansen, f. $^{18}/_6$ 04 (Købmand)
3. Herluf Hinrichsen, f. $^{15}/_2$ 06 (Overpostpakmester)

4. Holger Hjortkjær, f. $21/5$ 06 (Stiftsprovst)
5. Erik Jensen, f. $17/8$ 06 (Stationsforstander)
6. Knud Knudsen, f. $5/11$ 06 (Landmand, Kolding)
7. Otto H. Knudsen, f. $12/5$ 05 (Skræddermester)
8. Poul E. Mahler, f. $2/3$ 06 (afd. Landmand)
9. Hans Nicolaisen, f. $15/4$ 07 (Gartner)
10. Jacob M. Petersen, f. $20/10$ 05 (Købmand, O. Jerstal)
11. Jacob C. Ravn, f. $10/6$ 06 (Vognmand)
12. Mogens Rendal, f. $29/3$ 07 (Politimester)
13. Holger Riis, f. $20/7$ 06 (Arbejdsformand)
14. Hans P. Simonsen, f. $3/10$ 06 (Gaardejer, Hyrup)
15. H. Andreas Skourup, f. $25/8$ 06 (Vognmand)
16. Hans Smith, f. $27/11$ 05 (Agent)
17. E. Holger Wæver, f. $21/12$ 06 (Automobilhandler)

4 Mikl. a.

1. Georg Lund Andersen, f. $7/12$ 07 (Bager)
2. T. Erik Balthazar-Christensen, f. $22/12$ 07 (Civildommer)
3. Jens H. Beck, f. $10/6$ 08 (Landmand, Jels)
4. Gunvor Blichfeld, f. $10/10$ 07 (Postinspektør)
5. Thora Callø, f. $2/10$ 08 (Kreditforeningsdirektør)
6. Ida J. Christensen, f. $10/5$ 08 (Installatør)
7. Andrea Dirks, f. $2/4$ 08 (Søster til Nr. 23 i I.)
8. Adalbert F. Holm, f. $1/4$ 08 (Broder til Nr. 11 i I.)
9. Oluf G. Højer, f. $12/7$ 07 (Forpagter, Gram)
10. Hans Marius Jensen, f. $13/4$ 08 (afd. Smedemester)
11. Jens J. Jessen, f. $17/10$ 07 (Rentier, Hoptrup)
12. Dagmar Juhl, f. $2/1$ 08 (Gaardejer, Taarning, Christiansfeld)
13. Hans Jørgensen, f. $15/8$ 07 (Købmand)
14. Edith Kjeldgaard, f. $12/7$ 08 (Grosserer)
15. Kaj Kjeldgaard, f. $2/1$ 07 (Broder til Nr. 14)
16. Jes H. Kleeberg, f. $29/9$ 07 (afd. Slagter)
17. Henriette D. Knudsen, f. $5/9$ 07 (afd. Mejeribest., Stenderup, Kolding)
18. Marie D. Lei, f. $4/7$ 06 (Gaardejer, Fredsted)
19. Hans C. Madsen, f. $28/5$ 07 (Slagter, Gram)
20. Carsten Meyer-Petersen, f. $13/8$ 08 (Læge)
21. Johannes Nielsen, f. $11/7$ 08 (afd. Købmand)
22. Helge E. H. Nissen, f. $8/4$ 08 (Lærer)
23. Martin Nissen, f. $10/1$ 07 (Gaardejer, Stevelt)
24. Edith Orbesen, f. $9/3$ 07 (Gæstgiver)
25. Antoni L. Petersen, f. $4/9$ 06 (Gaardejer, Kastvraa)
26. Johan Petersen, f. $2/1$ 08 (Gaardejer, Hoptrup)
27. Johannes Haugsted Schmidt, f. $21/3$ 06 (Amtdyrlæge)
28. Tove Eeg Sørensen, f. $1/9$ 08 (Lærer, Hoptrup)

4 Mikl. b.

1. Kathrine A. H. Andresen, f. $10/2$ 08 (Fotograf)
2. Hans M. Bojsen, f. $4/12$ 06 (Stedf. Grd. Jessen, Styding)
3. Käte J. Bossen, f. $1/1$ 08 (Mejeribestyrer, Frøslev)
4. Louise C. Christiansen, f. $25/2$ 07 (Landm., Ndr. Aastrup)
5. Else Dyhr, f. $3/12$ 08 (Søster til Nr. 14 i III.)
6. C. Johannes Hansen, f. $29/8$ 07 (afd. Landm., Stenderup)

7. Louise K. Hansen, f. $^{25}/_{11}$ 07 (Lærer, Jels)
8. Christiane M. Have, f. $^{26}/_{11}$ 07 (Gaardejer, Hørregaard)
9. Martin Hede, f. $^{24}/_{11}$ 06 (Postbud, Flensborg)
10. Signe Hjortkjær, f. $^{24}/_{6}$ 07 (Søster til Nr. 4 i Rb.)
11. Anton G. K. Hundevadt, f. $^{2}/_{2}$ 08 (Købmand)
12. Iver Iversen, f. $^{31}/_{1}$ 07 (Skræddermester, Vojens)
13. Christiane Jensen, f. $^{24}/_{12}$ 07 (Købmand)
14. Gudrun Jensen, f. $^{12}/_{12}$ 07 (Søster til Nr. 5 i Rb.)
15. Ruth M. M. Jensen, f. $^{3}/_{3}$ 07 (Magistratssekretær)
16. Kirsten M. Kiil, f. $^{5}/_{3}$ 08 (Kaptajn, Vonsbæk)
17. Kathrine E. Knudsen, f. $^{2}/_{5}$ 07 (Sognefoged, Mastrup)
18. Peter J. Knudsen, f. $^{21}/_{5}$ 08 (Stedf. Vognmd. J. Hansen)
19. Ejnar A. P. Kornerup, f. $^{3}/_{11}$ 07 (Broder til Nr. 13 i I.)
20. Gunder Lei, f. $^{9}/_{10}$ 07 (Gaardejer, Ndr. Aastrup)
21. Jens N. Lund, f. $^{10}/_{4}$ 07 (Enke, Syerske)
22. Marie M. Mathiesen, f. $^{28}/_{7}$ 07 (Gaardejer, Hoptrup)
23. Jørgine B. Mørck, f. $^{7}/_{3}$ 08 (Kreaturhandler)
24. Holger B. Nielsen, f. $^{18}/_{11}$ 08 (Broder til Nr. 7 i II.)
25. Anna E. Nissen, f. $^{8}/_{5}$ 07 (Rentier)
26. Ingeborg Nissen, f. $^{11}/_{4}$ 07 (Mejeriejer)
27. Thyra M. H. Sarup, f. $^{16}/_{5}$ 08 (Søster til Nr. 18 i I.)
28. Jens Peter Schmidt, f. $^{24}/_{6}$ 08 (Købmand)
29. Robert Schmidt, f. $^{2}/_{5}$ 07 (Skomagerm., Hajstrup)
30. Helene K. Schultz, f. $^{28}/_{10}$ 07 (Rentier)
31. Ellen Smith, f. $^{1}/_{8}$ 06 (Præst, Øsby)
32. Elisabeth Speth, f. $^{24}/_{8}$ 08 (Grosserer)
33. Søren Søndergaard, f. $^{20}/_{11}$ 04 (Agent, Flensborg)
34. Hans Sørensen, f. $^{3}/_{5}$ 08 (Købmand)
35. Astrid Tolderlund-Hansen, f. $^{1}/_{6}$ 08 (Præst, Fjelstrup)

3 Mkl. a.

1. Kirsten Buhl, f. $^{24}/_{11}$ 09 (Forpagter, Stendetgaard)
2. Leo Darling, f. $^{12}/_{5}$ 10 (Lærer)
3. Jacob Efsen, f. $^{22}/_{8}$ 07 (Gaardejer, Halk)
4. Ingrid Gjede, f. $^{13}/_{8}$ 09 (Lærer)
5. Inge F. Hansen, f. $^{18}/_{4}$ 10 (Søster til Nr. 24 i I.)
6. Käthe M. Hansen, f. $^{7}/_{3}$ 09 (Søster til Nr. 8 i III.)
7. Kaj Henningsen, f. $^{3}/_{5}$ 09 (Inspektør)
8. Kai Hübbe, f. $^{11}/_{11}$ 07 (Bankdirektør)
9. Alfred Jensen, f. $^{3}/_{12}$ 07 (Købmand, Hjerndrup)
10. Astrid Jensen, f. $^{30}/_{3}$ 09 (Søster til Nr. 5 i Rb.)
11. Thorvald P. Jensen, f. $^{25}/_{5}$ 08 (Guldsmed, Vojens)
12. Jep Jepsen, f. $^{8}/_{1}$ 08 (Kasserer)
13. Ernestine A. Jørgensen, f. $^{15}/_{6}$ 09 (Søster til Nr. 13 i 4a.)
14. Svend B. Kjeldgaard, f. $^{10}/_{11}$ 09 (Broder til Nr. 14 og 15 i 4a.)
15. Petra E. J. Kruse, f. $^{14}/_{9}$ 09 (Enke efter Skriver)
16. Harry From Nielsen, f. $^{13}/_{8}$ 08 (Cigarhandler)
17. Anna B. Nicolaisen, f. $^{21}/_{2}$ (Søster til Nr. 9 i Rb.)
18. Thorkil L. Nielsen, f. $^{21}/_{2}$ 08 (Postmester)
19. Bodil Strandskov Nøhr, f. $^{16}/_{12}$ 08 (Søster til Nr. 8 i II.)
20. Poul H. Outzen, f. $^{6}/_{6}$ 08 (Broder til Nr. 11 i Ra.)
21. Niels P. Petersen, f. $^{17}/_{10}$ 09 (Lagerist)
22. Hartvig Poulsen, f. $^{3}/_{8}$ 08 (Købmand)
23. Helga Ravn, f. $^{20}/_{11}$ 08 (Landmand)

24. Anna Schaumann, f. $\frac{2}{9}$ 08 (Søster til Nr. 9 i II.)
25. Hans M. Schmidt, f. $\frac{20}{1}$ 08 (Bagermester, Vojens)
26. Emmy M. Sørensen, f. $\frac{28}{6}$ 09 (Købmand)
27. Niels Thomsen, f. $\frac{13}{5}$ 09 (Direktør)

3 Mkl. b.

1. Ragnhild Anker Jensen, f. $\frac{6}{9}$ 09 (Lektor)
2. Antoni Arens, f. $\frac{19}{9}$ 08 (Skomager, Kastvraa)
3. Kirsten Sparre Avnsted, f. $\frac{31}{5}$ 09 (Postm., Sommersted)
4. H. Mathilde Berg, f. $\frac{8}{11}$ 09 (Musiker)
5. Volle B. Dall, f. $\frac{3}{5}$ 08 (Gaardejer, Skyttesminde)
6. Christian H. Duus, f. $\frac{20}{4}$ 08 (Chauffør)
7. Kathrine Fredsted, f. $\frac{5}{2}$ 09 (Gaardejer, Rougstrup)
8. Soffy M. Gelineck, f. $\frac{7}{9}$ 09 (Skomager)
9. M. C. Dagmar Hauc, f. $\frac{5}{11}$ 08 (Købmand, Vandling)
10. Ferdinand N. Have, f. $\frac{28}{3}$ 09 (Postkontrollør)
11. Mads Henningsen, f. $\frac{4}{2}$ 09 (Agent)
12. Hanny K. M. Holm, f. $\frac{18}{3}$ 09 (Rentier)
13. Johannes Jensen, f. $\frac{6}{10}$ 09 (Broder til Nr. 5 i Rb.)
14. Kurt E. Jensen, f. $\frac{2}{11}$ 07 (Købmand, Vojens)
15. Hans P. Mathiesen, f. $\frac{21}{12}$ 08 (Smed, Maugstrup)
16. Hans Neumann, f. $\frac{2}{11}$ 08 (Gaardejer, Sdr. Vilstrup)
17. Mette Marie Petersen, f. $\frac{7}{3}$ 10 (Købmand)
18. Helene A. P. Rattenborg, f. $\frac{31}{7}$ 09 (afd. Snødkermester)
19. Christine Raun, f. $\frac{6}{9}$ 09 (Gaardejer, Hejsager)
20. Carla E. J. Schødt, f. $\frac{10}{6}$ 09 (Søster til Nr. 29 i I.)
21. Andreas Skytt, f. $\frac{5}{3}$ 09 (Landmand, Maugstrup)
22. Karen Margrethe Svensson, f. $\frac{28}{11}$ 08 (Redaktør)
23. Jenny Westergaard, f. $\frac{27}{2}$ 09 (Skomager, Bramdrup)
24. Anton M. H. Østergaard, f. $\frac{15}{3}$ 08 (Stedf. Postbud Pryhs, Vonsbæk)

3 Mkl. c.

1. Poul Andersen, f. $\frac{22}{6}$ 08 (Broder til Nr. 5 i I.)
2. Richard O. Andersen, f. $\frac{18}{12}$ 08 (Læge, O. Jerstal)
3. Inger Marie Beck, f. $\frac{21}{2}$ 09 (Indremissionær)
4. Hans Magnus Bondesen, f. $\frac{8}{2}$ 08 (Skovarb., Pamhule)
5. Karl Bossen, f. $\frac{7}{7}$ 08 (Gaardejer, Rangstrup., Agerskov)
6. Jørgen Christensen, f. $\frac{24}{5}$ 07 (Landmand, Abkjær, Over Jerstal)
7. Vagn A. Gram, f. $\frac{11}{11}$ 08 (Fabrikant, Vojens)
8. Henrik Hansen, f. $\frac{8}{8}$ 08 (Murer, Galsted)
9. Johan C. Henningsen, f. $\frac{1}{9}$ 08 (Broder til Nr. 6 i Ra.)
10. Elisabeth D. K. Hornum, f. $\frac{17}{1}$ 09 (Grosserer)
11. Adof Jessen, f. $\frac{24}{3}$ 07 (Smed, Abkjær)
12. Ellen Juhl, f. $\frac{10}{5}$ 08 (Kusk)
13. Laura Kruse, f. $\frac{23}{2}$ 08 (Gæstgiver, Galsted)
14. Thyra Kylling, f. $\frac{17}{5}$ 09 (Gaardejer, Frørup)
15. Ellen Larsen, f. $\frac{4}{8}$ 09 (Søster til Nr. 14 i I.)
16. Maren Lei, f. $\frac{22}{1}$ 08 (Søster til Nr. 18 i 4a.)
17. Jørgen Lindhardt, f. $\frac{22}{11}$ 09 (Amtslandinspektør)
18. Poul Miiller, f. $\frac{24}{2}$ 09 (Teaterforpagter)
19. Jacob Peter Mortensen, f. $\frac{19}{4}$ 09 (Smedemester, Mastrup)
20. Niels J. Møller, f. $\frac{19}{4}$ 08 (Præst, Vonsbæk)
21. Nis C. Raun, f. $\frac{21}{5}$ 08 (Broder til Nr. 13 i Ra.)

22. Alfred Tonnesen, f. $^{26}/_1$ 08 (Møller, Mastrup)
23. Otto Westphal, f. $^{20}/_5$ 08 (Malmester, Vedsted)

2 Mikl. a.

1. Inger Schack Andersen, f. $^{20}/_5$ 10 (Bankdirektør)
2. Harriet Bang, f. $^{11}/_5$ 10 (Overretssagfører)
3. Chr. Magnus Christensen, f. $^8/_12$ 10 (Stationsforstander, Vonsbæk)
4. Bethy Davidsen, f. $^{30}/_4$ 10 (Grundbogfører)
5. Vedel Tave Egebæk, f. $^9/_8$ 10 (Seminarielærer)
6. Annegen Hansen, f. $^{20}/_{11}$ 09 (Søster til Nr. 6 i 4b.)
7. Hans Hansen, f. $^{11}/_{11}$ 09 (Postbud)
8. Ove Hinrichsen, f. $^{11}/_4$ 08 (Broder til Nr. 7 i Ra.)
9. Aage Iversen, f. $^{17}/_{12}$ 09 (Købmand)
10. Anne El. Iversen, f. $^3/_1$ 10 (Gymnastiklærer)
11. Eduard A. Juhl, f. $^{25}/_{11}$ 09 (Vognmand)
12. Marie K. Kyster, f. $^{25}/_6$ 10 (Søster til Nr. 10 i Ra.)
13. Niels Jensen Lund, f. $^{22}/_4$ (Broder til Nr. 21 i 4b.)
14. Christian Madsen, f. $^{21}/_{10}$ 10 (Malmester, Øsby)
15. Nis Madsen, f. $^8/_8$ 10 (Lagerist, Vojens)
16. Hans Meyer-Petersen, f. $^{13}/_2$ 10 (Broder til Nr. 20 i 4a.)
17. Karl Milke, f. $^{13}/_3$ 10 (Hjulmager, Mølby, Oksenvad)
18. Peter Nahrstedt, f. $^{18}/_7$ 09 (Skræddermester)
19. Sigrild Nielsen, f. $^{28}/_1$ 10 (Søster til Nr. 7 i II. og til Nr. 24 i 4b.)
20. Mathias Nissen, f. $^{14}/_6$ 09 (Gaardejer, Aarø)
21. Nis Nielsen Overbeck, f. $^{16}/_3$ 09 (Slagtermester)
22. Asta Petersen, f. $^{27}/_{11}$ 09 (Fisker)
23. Peter Petersen, f. $^{22}/_1$ 10 (Lokomotivfører)
24. Sofie Refshauge, f. $^{21}/_3$ 10 (Maskinmester)
25. Hans Jørg. Reichardt, f. $^2/_3$ 10 (Bagermester)
26. Else Schaumann, f. $^6/_11$ 09 (Søster til Nr. 9 i II. og til Nr. 24 i 3a.)
27. Christian Schmidt, f. $^{12}/_6$ 10 (Broder til Nr. 25 i 3a.)
28. Erika Schmidt, f. $^{14}/_1$ 08 (Musikhandler)
29. Kurt Schramm, f. $^{13}/_1$ 10 (Bankkasserer)
30. Valdemar Jørgen Schrøder, f. $^8/_11$ 09 (Postkontrollør)
31. Holger Skourup, f. $^4/_6$ 09 (Broder til Nr. 15 i Rb.)
32. Hans Skøtt, f. $^9/_11$ 10 (Gaardejer, Rougstrup)
33. Knud Smith, f. $^{18}/_2$ 10 (Broder til Nr. 31 i 4b.)
34. Margrethe Smith, f. $^{23}/_5$ 10 (Amtsassessor)
35. Peter Suurballe, f. $^{20}/_{12}$ 09 (Cyklehandler)
36. Anne El. Tørsleff, f. $^2/_11$ 10 (Frue, Overlærer)
37. Peter Østergaard, f. $^9/_2$ 10 (Gaardejer, Vonsbæk)

2 Mikl. b.

1. Inger Andersen, f. $^{24}/_{10}$ 09 (Søster til Nr. 5 i I. og til Nr. 1 i 3c.)
2. Hans Poul Bekke, f. $^{27}/_2$ 10 (Bygningstekniker)
3. Bodil Marie Berthelsen, f. $^3/_4$ 10 (Øhandler)
4. Hans M. Bojsen, f. $^4/_11$ 10 (Enkefrue, Vojens)
5. Steffen Carlsen, f. $^{18}/_4$ 09 (Broder til Nr. 2 i Ra.)
6. Christian J. Christensen, f. $^2/_6$ 10 (Købmand)
7. Olaf Christensen, f. $^2/_2$ 10 (Arbejdsmand)
8. Christen Dall, f. $^4/_6$ 10 (Murmester, Bjerndrup)
9. Bent F. Dehlholm, f. $^7/_4$ 10 (Driftsbestyrer)

10. Frode Diemer, f. $\frac{3}{7}$ 09 (Adjunkt)
11. Lauritz Chr. R. Greisen, f. $\frac{9}{10}$ 09 (Broder til Nr. 7 i III. og til Nr. 9 i I.)
12. T. L. Tyge Haarløv, f. $\frac{20}{7}$ 10 (Stiftamtmand)
13. Erna Th. Hagedorn, f. $\frac{10}{12}$ 10 (Cyklehandler)
14. Oscar Haue, f. $\frac{20}{6}$ 10 (Broder til Nr. 9 i 3b.)
15. Nis L. Hesselberg, f. $\frac{9}{3}$ 10 (Broder til Nr. 10 i I.)
16. Holger Hildebrandt, f. $\frac{13}{9}$ 09 (Broder til Nr. 1 i I.)
17. Karen Marie Hørlyck, f. $\frac{27}{3}$ 09 (Præst, Sdr. Vilstrup)
18. Ove Hørlyck, f. $\frac{24}{7}$ 10 (Broder til Nr. 17)
19. Andreas L. T. Jacobsen, f. $\frac{3}{11}$ 08 (Driftsassistent)
20. Anton Jacobsen, f. $\frac{21}{4}$ 09 (afd. Landmand)
21. Hans Christian Jensen, f. $\frac{12}{1}$ 10 (Stedf. Landmand Iver Hansen, Aarø)
22. S. Poul Jorsal, f. $\frac{4}{10}$ 09 (Broder til Nr. 12 i I.)
23. Poul C. Klahren, f. $\frac{1}{3}$ 10 (Stedf. Forretningsfører Brun)
24. Friedrich W. Kuss, f. $\frac{8}{11}$ 10 (Broder til Nr. 27 i I.)
25. A. Elisabeth Matthiesen, f. $\frac{3}{6}$ 10 (Hospitalspræst)
26. Henrik Minke, f. $\frac{26}{3}$ 09 (Landmand, Bramdrup)
27. D. C. Marichen Møller, f. $\frac{22}{12}$ 09 (Overportør)
28. Hans Chr. Nicolaisen, f. $\frac{17}{6}$ 10 (Skræddermester)
29. Carl Chr. Nielsen, f. $\frac{31}{7}$ 10 (Boghandler)
30. Frieda Petersen, f. $\frac{14}{12}$ 09 (Handelsmand)
31. Frederik Reinholdt, f. $\frac{20}{12}$ 09 (Lærer, Knud)
32. Henriette A. Schmädt, f. $\frac{10}{10}$ 10 (Skræddermester)
33. Johannes Chr. Speth, f. $\frac{20}{11}$ 09 (Broder til Nr. 32 i 4b.)
34. Carl Sørensen, f. $\frac{28}{7}$ 09 (Landmand)
35. Gerda Wind, f. $\frac{23}{7}$ 10 (Maskinhandler)
36. Karen Marie Wind, f. $\frac{11}{7}$ 10 (Søster til Nr. 20 i I.)
37. Inger Wolf, f. $\frac{2}{3}$ 10 (Gaardejer, Skærbæk, Hoptrup)
38. Ingeborg Wæver, f. $\frac{10}{6}$ 09 (Søster til Nr. 17 i Rb.)

1 Mikl. a.

1. Edith Bang, f. $\frac{28}{6}$ 11 (Overretssagfører)
2. Ejnar Biehl, f. $\frac{9}{6}$ 11 (Hotelejer, Aarøsund)
3. Peter J. Bodum, f. $\frac{25}{7}$ 10 (Togfører)
4. Anna Callø, f. $\frac{26}{10}$ 10 (Søster til Nr. 5 i 4a.)
5. Aage Christensen, f. $\frac{11}{1}$ 11 (Postassistent)
6. Holger Christensen, f. $\frac{15}{4}$ 11 (Installatør)
7. Hans Damgaard, f. $\frac{21}{6}$ 11 (Købmand)
8. Alma Eggert, f. $\frac{5}{4}$ 11 (Stedf. Præst, Vedsted)
9. Marie Eggert, f. $\frac{9}{3}$ 10 (Søster til Nr. 8)
10. Augustof Ludv. Fisker, f. $\frac{22}{12}$ 09 (Landm., Skrydstrup)
11. Bent K. Gram, f. $\frac{10}{5}$ 10 (Broder til Nr. 7 i 3c.)
12. Dagny Grastrup, f. $\frac{12}{3}$ 10 (Kaptajn)
13. Gudrun Hansen, f. $\frac{1}{4}$ 10 (Baneformand, O. Jerstal)
14. Ejler H. Helsinghoff, f. $\frac{6}{10}$ 10 (Danselærer)
15. Max Jensen, f. $\frac{9}{6}$ 10 (Malermester, Vojens)
16. Hans Chr. Juhl, f. $\frac{17}{6}$ 10 (Rentier)
17. Peter Nissen Juhl, f. $\frac{17}{6}$ 10 (Broder til Nr. 16)
18. Karl Kellmann, f. $\frac{3}{4}$ 11 (Stationsforstander, Hammelev)
19. Anna Elis. Kølbæk-Hansen, f. $\frac{31}{12}$ 10 (Førstelærer, Sdr. Vilstrup)
20. Ralff Krück, f. $\frac{6}{4}$ 10 (Enkefru Bojsen)
21. Knud Lindhardt, f. $\frac{10}{1}$ 11 (Broder til Nr. 17 i 3c.)

22. Marie Madsen, f. $\frac{4}{7}$ 09 (Handelsmand, Mastrup)
23. Max Mortensen, f. $\frac{30}{7}$ 11 (Broder til Nr. 28 i I.)
24. Nicolai Møller, f. $\frac{27}{11}$ 09 (Mejeribestyrer, Moltrup)
25. Eduard Nahrstedt, f. $\frac{1}{3}$ 11 (Broder til Nr. 18 i 2a.)
26. Asta From Nielsen, f. $\frac{9}{3}$ 11 (Søster til Nr. 16 i 3a.)
27. Thomas Nissen, f. $\frac{28}{5}$ 11 (Postbud)
28. Maren Schmidt, f. $\frac{8}{1}$ 11 (Ejendomsmægler, Sommersted)
29. Valborg Schmidt, f. $\frac{16}{5}$ 11 (Søster til Nr. 28 i 4b.)
30. Anna Steffensen, f. $\frac{15}{8}$ 11 (Arbejder, Vedsted Landbohj.)
31. Dins Suurballe, f. $\frac{20}{12}$ 09 (Broder til Nr. 35 i 2a.)
32. Marie Elisabeth Voss, f. $\frac{1}{3}$ 11 (Købmand)

1 Mikl. b.

1. Erik Ascanius, f. $\frac{12}{10}$ 10 (Lektor)
2. Carl Fr. Carstensen, f. $\frac{2}{8}$ 11 (Konditor)
3. Oliver Dall, f. $\frac{27}{4}$ 09 (Købmand)
4. Arne Diemer, f. $\frac{17}{10}$ 10 (Broder til Nr. 10 i 2b.)
5. Toni Fahrenedorff, f. $\frac{4}{3}$ 11 (Konditor)
6. Anna Elis. Fogt, f. $\frac{29}{6}$ 11 (Pedel)
7. Albert Frost, f. $\frac{6}{5}$ 11 (Amtssekretær)
8. Hans J. Gadeberg, f. $\frac{20}{3}$ 11 (Smedemester)
9. Edgar Gjede, f. $\frac{27}{12}$ 10 (Broder til Nr. 4 i 3a.)
10. Erik Hamlev, f. $\frac{7}{10}$ 10 (Præst, Hammelev)
11. Ivar N. Hansen, f. $\frac{4}{12}$ 10 (Bankkasserer)
12. Elfriede Hoegh, f. $\frac{4}{4}$ 11 (Skomagermester)
13. Hans Horst, f. $\frac{26}{3}$ 08 (Musiker)
14. Erik Jessen, f. $\frac{25}{4}$ 11 (Landmand, Kroghøj, Hoptrup)
15. Vilhelm Jørgensen, f. $\frac{18}{2}$ 11 (Landmand, Vonsbæk)
16. Hans Lauesen, f. $\frac{18}{8}$ 10 (Forpagter, Ejsbøl)
17. Gerda Lorenzen, f. $\frac{31}{3}$ 10 (Prokurist)
18. Johannes Meyer, f. $\frac{18}{5}$ 11 (Boghandler)
19. Fritz G. T. Møller, f. $\frac{22}{2}$ 11 (Broder til Nr. 21 i 3c.)
20. Olga Mørck, f. $\frac{23}{4}$ 11 (Rentier)
21. Mads Mørup, f. $\frac{10}{2}$ 11 (Bankbud)
22. Marie Elis. Nissen, f. $\frac{20}{12}$ 10 (Arbejdsmand)
23. Nis Peter Nissen, f. $\frac{24}{4}$ 11 (Gaardejer, Kjelstrup)
24. Daniel Chr. Otzen, f. $\frac{20}{8}$ 09 (Bagermester)
25. Niels Petersen, f. $\frac{6}{11}$ 10 (Landmand, Moltrup)
26. Rasmus Rasmussen, f. $\frac{2}{6}$ 10 (Landmand, Vandling)
27. Anna Ravn, f. $\frac{9}{6}$ 11 (Arbejdsmand)
28. Erik Ravn, f. $\frac{18}{6}$ 10 (Gaardejer, Lunding)
29. Lauritz Randeris, f. $\frac{20}{8}$ 10 (Købmand, Vojens)
30. Bjørn Svensson, f. $\frac{9}{10}$ 10 (Broder til Nr. 22 i 3b.)
31. Johanne Thielst, f. $\frac{11}{6}$ 10 (Købmand)

IV. Lærerne.

Under 25. Juli 1922 meddelte Undervisningsministeriet kst. Adjunkt Johannes Brødtkjær fast Ansættelse som Adjunkt ved Skolen,

kst. Adjunkt H. C. Kai Langkilde fast Ansættelse som Adjunkt ved Skolen,

kst. Mellemkolelærer Axel A. Kalsbøll fast

Ansættelse som Mellemskolelærer ved Skolen — alt fra 1. August samme Aar at regne.

Under 2. September 1922 konstituerede Undervisningsministeriet Fru Justine Nielsen, f. Brorssen, som Mellemskolelærerinde ved Skolen fra 1. September samme Aar at regne.

Adjunkt M. Jensen har i længere Tid været syg; hans Timer besørge des saa vidt muligt af Kollegerne.

Desuden skylder vi Fru Lektor Lauritsen og Hr. Overlærer Nielsen Tak for god og beredvillig Hjælp ved Vikariat.

V. Undervisningen.

Fordelingen af Fag og Timer har været følgende:

Rektor Dr. Karl Mortensen: Dansk III, 1 a (1 Time), 1 b (1 Time); Latin III n; Tysk II n	13 Timer
Lektor Ottosen: Naturfag II k + n, I k + n; Naturhistorie 3 b, 2 b, 1 b; Geografi Ra, Rb, 1 b; Religion 4 a, 4 b, 3 a, 3 b; Sang med hele Skolen	30 Timer
Lektor Ascanius: Historie III, Ra, 4 a, 3 a, 3 c, 2 a, 2 b; Fransk II, I; Dansk 4 a; Sanginspektion	33 Timer
Lektor Reincke: Fransk III, Rb; Historie I; Tysk II k + m, I n, I m, 4 b, 3 a, 3 b; 3 Timer Fransk i den tyske Afdeling	31 Timer
Lektor Dr. Andersen: Engelsk II n, I n, I k + m, Ra, 4 a, 3 b, 3 c, 2 a	33 Timer
Lektor Hammer: Latin II k, II n, I n, 4 a, 4 b; Græsk III k; Oldtidskundskab II m + n, I m + n; Latinkursus for Elever i I, som ikke har læst Latin før	32 Timer
Lektor Anker Jensen: Dansk II, Ra, 3 b, 2 b, 1 a, 1 b; Fransk Ra	31 Timer
Lektor Dr. Møth: Latin III k, I k; Græsk II k, I k; Oldtidskundskab III m + n, II k	25 Timer
Lektor Lauritsen: Historie II, Rb, 4 b, 3 b; Engelsk III n, Rb, 4 b, 3 a, 2 b	32 Timer
Lektor Willesen: Matematik III m, III k + n, II k + n, I m, Rb, 3 a, 2 a	33 Timer
Adjunkt Maltbæk: Naturfag III m, III k + n, II m, I m; Naturhistorie Ra, Rb, 3 c, 1 b; Geografi 2 a; Gymnastik III + II, 3 a + b + c, 2 a, 1 Time med ikke-syngende	32 Timer

Adjunkt Frk. Dr. Petersen: Matematik II m, Ik + n, Ra, 1b; Fysik og Kemi II m, Ra, Rb, 1a, 1b.....	32	Timer
Adjunkt Die mer: Dansk I, 3c, 2a; Historie 1a, 1b; Dansk med den tyske Afdeling	32	Timer
Adjunkt M. Jensen: Fysik og Kemi III m, I m; Matematik 4b, 3b, 3c	31	Timer
Adjunkt Bredkjær: Tysk III n, III k + m, Ra, 3c, 1b, Dansk Rb, 4b, 3a	32	Timer
Adjunkt Langkilde: Naturhistorie 4a, 4b, 3a, 2a; Geografi 4a, 4b, 3a, 3b, 3c, 2b, 1a; Fysik 4b, 3a, 3b, 2a, 2b, 1a.....	34	Timer
Mellemskolelærerinde Frøken Christensen: Tysk Rb, 4a; Religion 3c, 2a, 2b; Gymna- stik med Pigerne	33	Timer
Mellemskolelærer Kalsbøll: Matematik 4a, 2b, 1a; Fysik 4a, 3c; Skrivning 2a, 2b; Teg- ning med hele Skolen	35	Timer
Mellemskolelærerinde Fru Nielsen: Religion 1a, 1b; Tysk 2a, 2b, 1a; Haandarbejde med Pigerne	30	Timer
Gymnastiklærer I versen: Skrivning 4a, 4b, 3a, 3b, 3c, 1a, 1b; Gymnastik I + Ra, Rb, 4a + b, 3a + b + c, 2b, 1a + b, 2 Timer med ikke- syngende	33	Timer
Seminarieforstander H. Skat-Rørdam: Re- ligion III, II, I	3	Timer

Lektor Ottosen har skriftlig Inspektion og Tilsyn med Inventaret, Lektor Ascanius ydre og Lektor Lauritsen indre Inspektion; Inspektrice er Frk. Christensen. Lektor Reincke er Skolens Regnskabsfører og Kasserer. Lektor Anker Jensen er Skolens Bibliotekar.

Forstander Rørdam har vist os den Venlighed at indlede Ugens Arbejde med en Andagt hver Mandag Morgen, medens Lektor Ottosen afsluttede med Andagt Lørdag Eftermiddag. Lovsang hver Skoledag Kl. 9 under Ledelse af Lektor Ottosen eller Frk. Inger Ottosen.

Hvor mange Timer, der har været tillagt de forskellige Fag, ses af følgende Oversigt:

Fag	III G			II G			I G			R	4 M		3 M			2 M		1 M	Læretimer ugentlig			
	kl	ns	mn	kl	ns	mn	kl	ns	mn	a	b	a	b	c	a	b	a	b				
Religion	1	(1)	(1)	1	(1)	(1)	1	(1)	(1)			1	1		2	2	2	2	2	2	2	19
Dansk	4	(4)	(4)	4	(4)	(4)	4	(4)	(4)	4	4	5	5	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	5	5		65
Engelsk	1	5		2	5			5		4	4	4	4	4	4	4	5	5				55
Tysk	2	4	(2)	2	(4)	(2)	2	4	(2)	3	3	3	3	3	3	3	3	3	6	6		56
Fransk	4	(4)	(4)	4	(4)	(4)	4	(4)	(4)	5	5											22
Latin	5	3+1		5	4		6	4		(4)	(4)	4	4									36
Græsk	6			6			6															18
Oldtidskundskab		1	(1)	1	1	(1)		1	(1)													4
Historie	4	(4)	(4)	3	(3)	(3)	3	(3)	(3)	2	2	2	2	3	3	3	2	2	3	3		37
Geografi										2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		22
Naturhistorie										2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		22
Naturfag i Gymn.	2	(2)	2	2	(2)	3	2	(2)	3													14
Fysik og Kemi		6			6		6		6	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		40
Matematik og Regning	2	(2)	6	2	(2)	6	2	(2)	6	6	6	7	7	6	6	6	5	5	4	4		86
Skrivning										1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2		11
Tegning										1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2		13
Kvindeligt Haandarbejde										1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2		16
Sang	1	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)	1	(1)	(1)	2	(2)	2	(2)*		7
Gymnastik, Drenge	4	(4)	(4)	(4)	(4)	(4)	4	(4)	(4)	(4)	4	4	(4)	4	(4)	(4)	3	3	3	3**)		31
Gymnastik, Piger	3	(3)	(3)	(3)	(3)	(3)	3	(3)	(3)	(3)	3	(3)	(3)	3	(3)	(3)	3	3	3	3		21

*) + 1 ugentlig Time for hele Skolen. **) + 2 Timer med ikke syngende Drenge.

For de latinlæsende af 4 M er taget en ugentlig Time fra Dansk, Matematik, Skrivning, Tegning. Hjælpetimerne i Dansk er taget fra Tysk.

VI. Oversigt over det i Skoleaaret 1922—23 udførte Arbejde.

Religion.

I **Mellemskolen** benyttes Hertz' Bibelhistorie og Lofsts Lærebog samt Ottosens Salmer og Lovsange.

1 M. a. og b. Bibelhist. S. 5—25, 81—91, Lærebog S. 6—17.

2 M. a og b. Bibelhist. S. 27—59, 94—117, Lærebog S. 16—32.

3 M. a., b. og c. Bibelhistorien fra S. 57 til Aposteltiden, Lærebogen fra S. 37, Læsning i det nye Testamente.

4 M. a. og b. Apostlenes Gerninger. Den danske Mission i Kina og Indien (paa Grundlag af H. Jørgensens Bog).

I **Gymnasiet** i Foredrag og Samtaler I Kirkens Historie fra Reformationen til Aar 1800, II Kirkens Historie i 19. Aarh., Træk af Missionens Historie, III kirkehistoriske Skikkelser fra Oldtid og Middelalder.

Dansk.

I **Mellemskolen** benyttes Clausen og Hansen Læsebog I—III, som Grammatik H. Bæk 50 Paragraffer, Falbe-Hansen og Keller Svenske Læsestykker samt enkelte Litteraturhæfter.

1 M. a. og b. Læsebog I, det meste af Bogen. Udenad: Der er et yndigt Land, Vort Modersmaal, Et Møde, Kong Skjolds Hylding, Søren Kanne, Smeden paa Helgoland, Smeden og Bageren. Bæks Grammatik. 2 ugentlige Timer er brugt til Stil, afvekslende Diktat (med Hjemmeforberedelse) og Genfortælling. Oplæst for Klassen Erasmus Montanus og enkelte mindre Ting.

2 M. a. og b. Læsebog II, ca. 125 Sider. Adskillige Digte udenad. Bæks Grammatik. 1 Stil om Ugen. For 2 a. er læst Den politiske Kandestøber, S. Lagerlöf: Skiftingen og V. Rørdam: Den sorte Kokarde; for 2 b. Heiberg: Elverhøj, Erasmus Montanus og enkelte Scener af andre Komedier.

3 M. a., b. og c. Læsebog III (50—100 Sider), Svensk (20—25 Sider), Bæks Grammatik. 1 ugentlig

Stil (Genfortælling, fri Stil). For 3 b. oplæst Erasmus Montanus og Bernhard: Kommissæren, og Klassen har læst Hertz: Sparekassen; i de to andre Afdelinger forekæst mindre Litteraturprøver.

4 M. a. og b. Læsebog III (Udvalg), afsluttet Svensk (ialt ca. 50 Sider); læst Blicher: Røverstuen, Hertz: Sparekassen. 1 Stil om Ugen, afvekslende Genfortælling og fri Stil.

I **Realklasserne** benyttes Clausen og Hansens Læsebog for Realklassen, Anker Jensens Dansk Sproglære og enkelte Litteraturhæfter.

Der er skrevet ca. 20 Hjemmestile (i Ra. desuden en Del Diktater paa Skolen). Begge Afdelinger har læst Henrik Pontoppidan: Skyer, Ra. Hertz: Svend Dyrings Hus, Rb. Ibsen: Kongsemnerne.

I **Gymnasiet** benyttes Karl Mortensens Litteraturhistorie og Litteraturudvalg, Henrik Bertelsens Sproghistorie og oldnordiske Læsebog, Agerskov og Nørregårds svenske Læsebog samt Enkeltudgaver af Litteraturværker.

I. Litteraturhistorie forfra til nyere Tid med dertil hørende Litteraturudvalg samt en Række Prøver af Holberg i Tilknnytning til Indøvelsen af »Den politiske Kandestøber«. Desuden læst Bjørnson: Over Evne I—II. Sproghistorie til Middelalderen med udførligere Gennemgang af Runemindesmærker, særlig de sønderjydske. Oldnordisk S. 1—8 med Hovedpunkter af Grammatikken. Svensk 100 Sider. Hjemmestil hver 14. Dag.

II. Litteraturhistorie og Litteraturudvalg fra Oehlenschläger til Paludan-Müller. Heiberg: En Sjæl efter Døden, Poul Møller: En dansk Students Eventyr. Oldnordisk S. 1—2, 4—11, 27—42. Sproghistorie: Olddansk og en Del af Middeldansk. 13 Hjemmestile.

III. Afsluttet Læsningen af Litteraturhistorie, Oldnordisk og Sproghistorie. Oehlenschläger: Haakon Jarl hin Rige. Repetition af Eksamenspensum. 1 Stil maanedlig.

Tysk.

I **Mellemskolen** benyttes H. Reincke: Tysk Be-

gynderbog, Læsebog, Grammatik, Stiløvelser og Taleøvelser B. for Mellemskolen.

1 M. a. og b. Begynderbogen Stk. 1—174 med tilsvarende Grammatik, en Del Taleøvelser og ca. 10 Diktater.

2 M. a. og b. Læsebogen S. 3—19, 64—77 og ca. 15 Sider af Das kalte Herz med tilsvarende Grammatik, Stil- og Taleøvelser.

3 M. a., b. og c. Læsebogen S. 19—45, 63—143 (i 3 c: S. 77—122), Taleøvelser 1—25; tilhørende Grammatik og Stiløvelser.

4 M. a. og b. Udvalg af Læsebog, Stiløvelser, Taleøvelser og Grammatik; i 4 b Ekstemporalt efter Hauffs Märchen.

I **Realklasserne** benyttes H. Reincke: Tysk Læsebog for Realklassen, Stiløvelser for Gymnasiet I og Grammatik for Mellemskolen. Desuden S. Skouboe: Tyske Noveller til Hjemmelæsning eller Ekstemporallæsning.

Ra. Læsebogen S. 1—151, Stiløvelser I S. 28—61, Grammatikken og af Skouboe: Die Schüler von Polajewo.

Rb. Læsebogen S. 3—58, 93—98, 133—179; Stiløvelser I S. 3—43, Taleøvelser A. I—IX. Af Skouboe: Die Schüler von Polajewo, Hans Beinharts Abenteuer.

I **Gymnasiet** benyttes H. Reinckes Grammatik for Gymnasiet, Stiløvelser for Gymnasiet I—II samt forskellige Udvalg og Litteraturudgaver.

Im. (1 ugentlig Time) Læsebog for Realklassen S. 1—58, Stiløvelser I S. 27—41, Mellemskolegrammatikken: Verber.

In. Skouboes Noveller. Af Deutschland II: Vor hundert Jahren, Die Romantik, Die Zeit der Befreiungskriege. Schiller: Wilhelm Tell I—III. Hjemmelæsning Keller: Das Fähnlein der sieben Aufrechten, Storm: Das Fest auf Haderslevhus, Heine: Die Harzreise. Grammatik, Stil- og Taleøvelser.

Ik + m. Skouboes Noveller S. 58 ud, Kapers 5 Noveller, Schiller: Wilhelm Tell II—IV. Hjemmelæsning Riehl: Die vierzehn Nothelfer, Keller: Das Fähnlein der sieben Aufrechten, Deterici: Der Krieg. Grammatik, Stil- og Taleøvelser.

II n. G o e t h e: Faust I (med Forbigaaelse af Schülerscene, Hexenküche, Walpurgisnacht), S c h i l l e r: Lied von der Glocke, H e i n e m a n n: Die deutsche Dichtung S. 86—133, H e l e n e B ö h l a u: Ratsmädel- und Altweimarische Geschichten.

Til hver Time Stiløvelser. 1 Hjemmestil om Ugen (Oversættelse fra Dansk eller Genfortælling).

III k + m. S c h i l l e r: Wilhelm Tell II—V. Grammatik og Stiløvelser.

III n. G o e t h e: Faust I, Ø s t e r g a a r d s Tyske Digte (Goethe, Schiller, Heine, Anno 13, Uhland), Deutschland II S. 103—119, 125—143, 148—189. Hjemmelæsning Th. Storm: Pole Poppenspåler. Stiløvelser II S. 28—78, Hjemmestil hver Uge, skiftevis Oversættelse og Genfortælling, Grammatik, H e l m s: Litteraturhistorie.

Engelsk.

I **Mellemskolen** benyttes A n d e r s e n og P a n d u r o: Engelsk Begynderbog og Engelsk i Mellemskolen med tilsvarende Stiløvelser samt Engelsk i 4. Mellemskoleklasse. Skolens Grammaforn er benyttet til Indøvelse af engelske og amerikanske Sange.

I **Realklasserne** benyttes A n d e r s e n og P a n d u r o: Engelsk i Realklassen samt A d. H a n s e n: Engelske Stiløvelser for Realklassen.

I **Gymnasiet** er læst følgende:

Ik + m A n d e r s e n og P a n d u r o: Engelsk i Gymnasieklasse S. 1—89 (med Forbigaaelse af enkelte Stykker).

I n. A n d e r s e n og P a n d u r o: Engelsk i I. Gymnasieklasse, H e l w e g - M ø l l e r: Modern Prosa, Ø s t e r b e r g: English Poems (30 Sider), skriftlig Stil hver Uge efter A d. H a n s e n s Stiløvelser.

II n. B r u u n: Historical Reader S. 60—200, S t i g a a r d: Dickens Reader, T h a c k e r a y: Rebecca Sharp and the Crawleys, Ø s t e r b e r g: English Poems (ca. 100 Sider). Skriftlig Stil hver Uge.

III n. S h a k e s p e a r e: The Merchant of Venice, A d. H a n s e n: Engelske Digtere for Gymnasiet II, B r u u n: Historical Reader (ca. 50 Sider), W a l k e r: Selected Short Stories (ca. 60 Sider), T h e K i p l i n g Reader (ca. 30 Sider), Ø s t e r b e r g: English Essays II (55 Sider). Mundtlige og skriftlige Øvelser ef-

ter Ad. Hansen, 1 ugentlig Hjemmestil. Enkelte Af-
snit af Western: English Institutions. Magnus-
sens Grammatik.

Fransk.

Her beynttes Nielsen og Hoffmanns fran-
ske Begynderbog, Jungs Læsebog, N. C. Nielsens
Grammatik samt Litteraturudgaver.

Ra. og Rb. Begynderbogen ca. 100 Sider.

I. Begynderbogen, Læsebogen S. 1—35.

II. Læsebogen S. 66 og ud, Mérimées Colom-
ba S. 1—130 (statarisk og ektemporal).

III. Mérimées Colomba S. 119 og ud (i den
dansk-norske Udgave), Holbecks Historiske Læse-
stykker, Daudet: Le petit chose og Tartarin de Tar-
rascon.

Latin.

4 a. og b. Mikkelsens Læsebog første Afdeling;
anden Afd. I—XXXI.

Ik. Mikkelsens Læsebog: Narratiunculæ,
Cæsars Gallerkrig VI. (undt. Kap. 1), VII, udvalgte
Stykker af Ovid ved Levy (Nr. 2—5).

In. Narratiunculæ, Cæsar I, 31—59, II, III, 1—12,
15—29, IV.

IIk. Ovid: Pentheus; af Cortsens Læsebog
II: Cicero pro Roscio, in Verrem, in Catilinam III,
Breve 1—3, 12. Herløv-Müllers Romersk Stats-
forfatning og Rafns Litteraturhistorie. En ugent-
lig Version efter Gertz' Opgavesamling.

II n. Cæsar II, V, 17—25, Cicero pro Roscio
Kap. 6—31, pro lege Manilia, in Catilinam III. Hen-
visninger til Begynderbogens Formlære og Madvigs
Syntaks. Foreløst G. Bangs Catilina S. 1—6, 138—150.

IIIk. Cicero in Catilinam I, Breve (Ausgewählte
Briefe, erkl. von Hofmann), Horats Satirer, Epist-
ler, Oder (Udvalg). Cursorisk efter Gertz, Middel-
alderlatin og Henrichsens Versionsopgaver. En
Version om Ugen, Rafns Litteraturh., Antikviteter-
ne efter Munchs Verdenshistorie med Tilføjelser.

III n. Cicero pro Roscio Kap. 34 og ud, Gertz,
Middelalderlatin (Udvalg), Grammatik efter Begyn-
derbogen og V. Nielsens Syntaks. Repetition af
Eksamenspensum.

Græsk.

I k. Hude: Græsk Elementarvog I, II, S. 1—40. Berg og Hudes Formlære, Hudes Syntaks og Sechers Mytologi.

II k. Iliaden I, VI, IX, XIX, Herodot I, Kap. 1—6, 8—56 (Midten), 69—82 L. 7, 84—92, Sechers Mytologi.

III k. Xenophons Apomnemoneumata I, 1, 2 (§ 1—28, 31—64), 4, II 3—4, 7—10, III 6—8, 12—13, IV 6—8, Platons Apologi. Sechers Litteraturhistorie, Antikviteter efter Munch og Müllers Verdenshistorie, Syntaks efter Diktat. I Oversættelse er oplæst Platons Sokrates i Fængslet, Menon, Odysseen XXIV, Hude: Magt og Ret i antik Belysning, Vergils Æncide II.

Oldtidskundskab.

Im + n. Iliaden ved Gertz I, III, IV, 1—421, VI; Sechers Mytologi (Udvalg).

II m + n. Sofokles: Kong Ædipus, Antigone, Bierings Mytologi, Kunsthistorie efter Sechers Bog.

II k. Sechers Kunsthistorie, Sofokles: Kong Ædipus (Thor Lange), Æskylos: Agamemnon (Niels Møller), Aristofanes: Skyerne (Koch) oplæste og forklarede.

III m + n. Platons Apologi ved Gertz, Fædon (Gertz' Udvalg), Livius (ved Thoresen) I, S. 7—22.

Historie.

I **Mellemskolen** benyttes Schmidts Lærebog I—II.

1 M. a. og b. Lærebog I forfra til Norden i den hedske Tid.

2 M. a. og b. Lærebog I ud.

3 M. a., b. og c. Lærebog II forfra til den franske Revolution.

4 M. a. og b. Lærebog II ud.

I **Realklasserne** benyttes Munchs mindre Lærebog i Samfundskundskab og Thejlls Historie efter 1848: Frankrig, Tyskland, England, Rusland fra 1870 til Verdenskrigen, Ra. desuden Danmark efter 1866.

I **Gymnasiet** benyttes Munchs Verdenshistorie og Samfundskundskab, Ottosens Nordens Historie.

- I. Oldtid og Middelalder.
- II. Verdenshist. 1500—1789, Nordens Historie 1448—1800.
- III. Nordens Historie 1770 og ud, Verdenshistorie
- IV, Speciale: Danmark 1643—75. Samfundskundskab: Statsforfatning, Embedsstyrelse, Kommunal Styrelse, Skatter og Finansforhold, Retsvæsen, Ejendommenes og Indtægternes Fordeling.

Geografi.

Her benyttes C. C. Christensens Geografi for Mellemskolen I—II.

- 1 M. a. og b. Lærebog I til Alperne.
 - 2 M. a. og b. I ud og Afsnit af II.
 - 3 M. a., b. og c. Afsnit af II.
 - 4 M. a. og b. II: de fremmede Verdensdele (der opgives til Amerika).
- Ra. og Rb. Lærebog I med enkelte Forbigaaelser.

Naturhistorie.

Her benyttes Balslev og Andersens Zoologi for Mellemskolen I—II, Balslev og Simonsens Botanik for Mellemskolen 1.—4. Hæfte samt Simonsens Lille Flora.

- 1 M. a. og b. Pattedyr, Botanik 1. H.
- 2 M. a. og b. Fugle, Krybdyr, Padder; Botanik 2. H., Flora.
- 3 M. a., b. og c. Fiske, Insekter; Botanik 3. H., Flora.
- 4 M. a. og b. Fiske, Insekter; Botanik 4. H.

Ra. og Rb. har læst Balslev og Andersens Zoologi for Realklassen og Balslev og Simonsens Botanik for Reakl. (med enkelte Forbigaaelser).

Naturfag i Gymnasiet.

I m. Vahl Geografi for Gymnasiets matem. Linie (Mineralogi, Dynamisk Geologi, Petrografi, Hist. Geologi, Havet), C. C. Christensens Østersø- og Vesterhavslande: Rusland.

II m. Vahl Hist. Geologi, Danmarks Geologi, Kroghs Fysiologi forfra til Legemsvarmen, Simonsens Biologi (omtr. Halvdelen).

III m. Krogh fra Legemsvarmen ud, Simon-

sen Planternes og Dyrenes Udvikling og den alm. Udvikling, C. C. Christensen de britiske Øer.

Ik + n. C. C. Christensen Rusland, Tyskland; Andersen Astronomi, Vahl de geologiske Kræfter S. 44—92.

IIk + n. Heegaards Astronomi, Stockmarrs Lille Biologi, Kroghs Fysiologi til Aandedrættet.

IIIk + n. Fysiologien ud, sidste Halvdel af Astronomi (efter Heegaard, Vahl og Kroghs Bog).

Regning og Matematik.

I **Mellemskolen** benyttes Pihl og Rings Regnebog I—III, Jul. Petersens Geometri for Mellemskolen, Pihl-Hansen og Rasmussens Geometriske Øvelser.

1 M. a. og b. Regnebog I.

2 M. a. og b. Regnebog I S. 62—110, Geometri 22—41, Geometr. Øvelser I.

3 M. a., b. og c. Regnebog II forfra til S. 42, III forfra til S. 40, Geometri S. 39—67.

4 M. a. og b. Regnebog II S. 43—125, III, 37—83, Geometri til S. 83.

Ra. og Rb. Friis Petersen og Jessens Regnebog for Realklassen, Jessens Algebra, Jul. Petersens Plangeometri for Realklassen og Gymnasiet (enkelte Afsnit).

I **Gymnasiet** benytter k + n T. Bonnesens Matematik for de sproglige Gymnasier, m Jul. Petersens Geometri, Aritmetik og Algebra, Trigonometri, Tillægdertil, Analytisk Plangeometri, Differential- og Integralregning samt C. Juels Stereometri.

Naturlære og Kemi.

I **Mellemskolen** benyttes Th. Sundorph: Fysik for Mellemskolen I—II og Kemi for Mellemskolen.

1—3 M. Fysik I og Kemien.

4 M. Fysik II.

Ra. og Rb. Sundorphs Fysik for Realklassen II og III.

I m. Sundorphs Varmelære, Elektricitet og Magnetisme. S. 1—49, Barmwaters Astronomi S.

1—96. 9 fysiske Øvelser. Jul. Petersens Kemi for Gymn. S. 1—63.

II m. Barmwater S. 34—143, Sundorph Mek. Fysik S. 1—63, Elektricitet og Magnetisme S. 1—68. 14 fysiske Øvelser. Kemi S. 63—120.

III m. Barmwater S. 149—171, Sundorph Mek. Fysik S. 21—86, Elektricitet og Magnetisme S. 114—141. 11 fysiske Øvelser. Kemi S. 120—169.

Tegning.

I Mellemkolen Plantegninger efter farvelagte Papmodeller, derefter Perspektivtegning efter forskellige Genstande.

Skrivning.

I Mellemkolen er benyttet Praktisk Haandskriftsbog i 12 Hæfter af Overintendant Jørgensen. I 1. M. er desuden øvet Taktskrivning.

Sang.

Hovedvægten er lagt paa at lære Eleverne en Mængde danske Melodier og Tekster. Udtale, Stemmeføring og Vejtrækning har været særlig Genstand for Undervisning.

Gymnastik.

Drengenes Undervisning foregaar efter »Haandbog i Gymnastik«, Pigernes efter Sigrid Nutzhorn og K. A. Knudsens »Legemsøvelser for Pigeskolen«. Foraar, Sommer og Efteraar Øvelser af forskellig Art og Boldspil paa Byens eller Kasernens Boldplads.

Enkelte af de større Drenge har haft Roøvelser paa Dammen.

Til Gymnastik skal Eleverne foruden Gymnastiksko have særlig Gymnastikdragt efter Anvisning.

Kvindeligt Haandarbejde.

1—4 M. Seleforklæde og hæklet Blonde — Hæftebaand, Grydelapper, Benklæder med hæklet Blonde — Benklæder med Festons — Underliv med Festons, Strimler med Huffer og Tunger.

Til **Studentereksamen** opgives:

Dansk.

Litteraturhistorie: Holberg, Ewald, Wessel, Baggesen, dansk Skønlitteratur i 19. Aarhundrede, med Hovedvægten paa Tiden 1800—1850.

Hovedværker: Holberg: Erasmus Montanus; Gehlenschläger: Hakon Jarl; Hertz: Svend Dyrings Hus.

Litteraturprøver: I: 176—179, 208—234, 319—328, 348—354, 357—359, 365—369, 373—377. II: 54—65, 80—83, 118—125, 204—206, 214—217, 354—357, 379—383, 453—455. 2. Udg. V. Hæfte: 1—3, 9—21, 25—26, 47—48, 49—50, 54—55, 56, 57—58, 63—64, 71, 73—74, 77, 82—88, 93—94, 98—100, 118—124, 127—135.

Svensk: 38—49, 34—37, 141—154.

Oldnordisk: 1—11, Trymskvadet.

Sproghistorie: Guldbørnene, Glavendrup-, Jellinge-, Hedeby-, Danevirkestenene, Lovprøver, Peder Laales Ordsprog, Helgesen, Bibeloversættelsen, Arkonas Erobring, Peder Syv, Jammersminde.

Tysk.

III k + m. Grillparzer: Sappho IV—V Akt, Schiller: Wilh. Tell III og IV Akt.

III n. Kleist: Prinz v. Homburg III og V, Goethe: Faust (Gretchenscenerne), Østergaard: Tyske Digte (Schiller og Heine), Deutschland II S. 51—61 (Schiller und Goethe).

Som Grundlag for Samtale: Hans Beinharts Abenteurer (i Skouboes tyske Noveller).

Engelsk.

III n. The Merchant of Venice III Akt, Ad. Hansens Engelske Digtere I, S. 16—24, 29—34, II, 28—43, Bruuns Historical Reader S. 10—28, 169—176, 187—197, English Essays II, 22—30, Walker Selected Stories S. 241—270, The Kipling Reader S. 37—58.

Latin.

III k. Cicero Cato major (undt. Kap. 12 og 15), in Catilinam I, Livius XXII, 2—19, 23—24, Vergils Æneide IV, Vers 1—630, Horats' Oder I. 1, 4, 9, 27, II, 3, III, 9, IV, 7, Carmina selecta: Ovid II, IV, V, VII.

III n: Cæsars Gallerkrig II, Cicero pro Roscio Kap. 6—11, 27—42, Gertz' Middelalderlatin S. 11—12, 15—18, 44—53, 79—84, 105—106.

Græsk.

III k. Iliaden I, III, 95—244, VI; Odysseen X, 133—466, XI, 385—567, XII, 1—200; Herodot VIII, 1—26, 65—72, 107—125, 140—144, Xenophons Me-

morab. I, 1, 2 (§§ 1—28, 31—64), 4, II, 7, IV, 8, Platons Apologi Kap. VII—XXIII.

Oldtidskundskab.

III m + n. Iliaden I, V, 297—380, VI, Herodot Kong Krösus XIII—XVI (S. 1—52), Apologien, Fædon (i Gertz' Udvalg) S. 72—77, Antigone.

Særlig gennemgaaede Kunstværker: Den lemniske Athene, Paionios' Nike, Nike fra Samothrake, Ares Ludovisi, Praxiteles' Hermes, Den knidiske Afrodite, Zeus fra Otricoli, Den døende Galler, Galleren og hans Hustru, Lysippos' Apoxyomenos.

Historie.

III. Det læste Aarspensum.

Naturfag.

III m. Mineralogi og Geologi samt speciel Geografi.

III k + n. Mineralogi og Geologi.

Matematik.

III m. Aritmetik Stk. 4—9, Plangeometri, Stereometri Stk. 5—6, Analytisk Geometri: Parabel, Ellipse, Hyperbel, Infinitesimalregning.

III k + n. Aritmetik og Algebra Stk. 4—6, Geometri Stk. 3, 5, 6.

Til Realeksamen opgives:

Dansk.

Ra. Svend Dyrings Hus, Skyer og af Læsebogen S. 30—40, 76—80, 100, 137, 180—183, 202—216, 220—229.

Rb. Kongsemnerne, Skyer og af Læsebogen S. 30—40, 76—88, 100—107, 127—137, 144—154, 180—183, 185—202.

Tysk.

Ra. Læsebog S. 3—43, 58—76, 104—121.

Rb. Læsebog S. 3—58, 93—98, 133—147.

Engelsk.

Ra. Læsebogen S. 1—18, 23—38, 41—89.

Rb. Læsebogen S. 1—55, 77—99.

Fransk.

Ra. Begynderbogen S. 55—65, 77—111.

Rb. Begynderbogen S. 55—100.

Geometri.

Ra. Jul. Petersen §§ 2—20, 35—38, 42—46, 58—60.

Rb. Lighedannethed og de trigonometriske Funktioner.

Til **Mellemskoleeksamen** opgives:

Dansk.

4 M. a. Læsebog III. S. 19—26, 34—40, 54—63, 118—125, 159—177, 188—200, 236—242, 264—271, 283—288, 289—294. Svensk S. 28—43, 109—120, 128—132.

4 M. b. Læsebog III. S. 13—34, 40—47, 49—53, 54—57, 76—89, 99—107, 125—217, 136, 236—242, 251—264, 271, 276. Svensk S. 6, 7—11, 28—39, 99—101, 120—122, 128—132.

Desuden begge Klasser: Røverstuen, Sparekassen.

Tysk.

4 M. a. Læsebogen S. 132—170, 187—200.

4 M. b. Læsebogen S. 132—143, 144—162, 218—229; Taleøvelsen Stk. 37—52.

Engelsk.

4 M. a. Læsebogen S. 1—4, 13—43, 55—73.

4 M. b. Læsebogen S. 1—51.

VII. Skolens Understøttelser.

For indeværende Skoleaar har Undervisningsministeriet stillet en Sum paa 2430 Kr. til Raadighed som Oplægsstipendier — der først udbetales efter bestaaet Studentereksamen og Indskrivning ved Universitetet eller anden højere Lærestanstalt —, Hjælp til Livsophold samt Flids- og Opmuntringspræmier.

Efter Skoleraadets Beslutning fordeltes disse Stipendier saaledes Dagen før Juleferien:

Oplægsstipendier: E. Thomsen, C. Møller, L. Schützach hver 200 Kr., Sv. Johannsen 150 Kr. (alle af III.).

Udbetalingsstipendier: E. Thomsen III, 50 Kr., C. Møller III, 100 Kr., L. Schützach III, 50 Kr., Sv. Johannsen III, 100 Kr., P. Høgdal III, 75 Kr., Sv. Dyhr III, 75 Kr., Magdalene Hansen III, 50 Kr., J. Wildfang, P. Høfring, E. Ladegaard af II hver 100 Kr., H. Wraae I, 100 Kr., G. Kuss I, 100 Kr., R. Skov I, 80 Kr., K. Sarup I, 50 Kr., H. Riis R, 100 Kr., K. Knudsen R, 50 Kr., H. M. Jensen 4 M, 50 Kr.

Flids- og Opmuntringspræmier (danske Bøger) tildeltes: A. Fuglsang-Damgaard III,

Oscar Jønsen III, William Nielsen II, Andrea Thulstrup II, Kirsten Rasmussen I, Lars Nørgaard I, Gerda Hansen, Astrid Carlsen, Otto Knudsen, Hans Nicolaisen, alle af R, Andrea Dirks, Signe Hjortkjær, Johs. Hansen af 4 M, Käthe Hansen, Emmy Sørensen, Henny Holm, Ragnhild Anker Jensen, Jørgen Christensen af 3 M, Betty Davidsen, Nis Overbeck, Inger Wolf, Karen Hørlyck, Ove Hørlyck, Ingeborg Wæwer af 2 M, Max Mortensen, Frits Møller af 1 M.

I den tyske Afdeling udbetaltes 80 Kr. til Hans Raun U I, 50 Kr. til Johann Linden U II r. Flids- og Opmuntringspræmier (tyske Bøger) tildeltes Peter Kragh U I, Käthe Boldt U II r, Franz Erichsen U II g, Marius Kragh O III r.

Konservatoriet har tillagt Studenterne Karsten Rørdam, Fuglsang-Damgaard, Fr. Schmidt, Sv. Secher-Jensen, Orla Petersen Portioner af de valutaomregnede Studenterstipendier.

Alliance Francaise i København tillagde paa Skolens Indstilling Christiane Lehmann af III som Dygtighedspræmie i Fransk en smuk Ud-gave af Molière.

VIII. Bibliotek og Samlinger.

Større eller mindre Boggaver er skænket af Skolens Rektor (en Mængde Skrifter af blandet Art, især skønlitterære og videnskabelige, deriblandt Edda I—XIV) og nogle af dens Lærere samt af Eleverne Svend Jøhannsen (III. G.) og Sonja Roose Hirth (II. G.); — af Kammerherre Stemann (en Samling juridisk, historisk og religiøs Litteratur) og Redaktør Svensson; — af Professorerne M. Cl. Gertz, E. Warming og Verner Dahlerup i København, Lektor Støckmarr i København, Museumsdirektør H. P. Hansen i Herning og Købmand O. W. Svendsen i Bryrup. Endvidere af følgende Institutioner: Udenrigsministeriet, Kommissionen for Ledelsen af de geologiske og geografiske Undersøgelser i Grønland, Danmarks geologiske Undersøgelse, Det kongelige danske Selskab for Fædre-

landets Historie og Sprog, Det danske Hedeselskab og Statsbiblioteket i Aarhus. Endelig bør nævnes tilsendte Skrifter fra forskellige Skoler (deriblandt Askov Højskole) og fra Boghandlere og Forlæggere.

Gennem Undervisningsministeriet har vi fra Grosserer Sigvart Werner som Gave modtaget 5 ypperlige Fotogravurer med Motiver fra Dyrehaven. Disse vil nu blive ophængt i den nybyggede Skolefløj.

Fra Københavns Magistrat har vi modtaget en meget kærkommen Gave, nemlig forgyldte Gibsafstøbninger af de to Guldhorn, som overraktes Kongen ved Genforeningsfesten paa Dybbøl, ledsaget af en Tavle med forklarende Tekst af Borgmester E. Kaper.

Lektor Ottosen har tegnet et Stempel til Biblioteket, visende Skolens gamle danske Hovedfløj.

Den naturhistoriske Samling har modtaget Gaver af Poul Andersen, Poul Mahler, Hans Johansen, Maren Lei, Willy Schødt, Knud Lindhard, Jørgen Lindhard, Henrik Hansen, Magnus Christensen, Käte Bossen, Alfred Tonnesen, Jørgen Christensen, Ellen Juhl, Hans Skøtt.

For samtlige disse Gaver og den Interesse, som derved er vist os, udtaler vi Skolens varmeste Tak.

IX. Fra det forløbne Skoleaar.

Skolen og dens Arbejde er blevet inspiceret af Undervisningsinspektør Dr. Bertelsen, de faglige Medhjælpere Fru Dr. Meyer og Lektor Dietrich Petersen, Gymnastikinspektør Knudsen og hans Medhjælper Seminariekærer Braæ-Hansen.

Ved vore offentlige Foredrag i Skolens Festsal havde vi den Glæde, at Prof. Kr. Nyrop den 25. September forrige Aar hædrede os med et sprogvidenskabeligt Foredrag. Salen var stuvende fuld af Elever, Lærere, Forældre og andre interesserede, og den berømte Lærde hilstes med stærkt og varmt Bi-

fald. 12. April i Aar holdt Hr. Tamdrup et med Lysbilleder ledsaget varmhjertet Foredrag om Dyreliv og Dyrebeskyttelse. Desuden har Rektor foruden ved Afslutningen talt paa Holbergdagen 23. September og Afstemningsdagen 10. Februar. Dybbøldagen 18. April holdt Lektor Reincke et Foredrag om Kampene paa Dybbøl.

Lørdag 2. September havde Mellemskolen og Gymnasiet Sommerudflugt med Amtsbane-Ekstratog til Skodborg, hvorfra der marcheredes til Skibelund. Trods øsende Regn til at begynde med var Humøret højt, og vi tilbragte nogle baade lærerige og fornøjelige Timer i Skibelund. Vi skylder Hr. Amtsradsmedlem Gaardejer J. Hørlyck Tak for Hjælp og Venlighed under Udflugten.

I Anledning af Holberg-Jubilæet indstuderede Dilettanter, væsentlig af I. G., »Den politiske Kandestøber«. Nye Kulisser blev malet, det kgl. Teater laante os Dragter og ydede os anden Hjælp. Stykket opførtes tre Gange for fuldt Hus paa Teatret paa Gammelting, og vistnok alle var enige om, at det var en smuk og respektabel Præstation af de unge Skuespillere og en værdig Skolehyldest til Holbergs Minde. Dette gode Resultat skyldes først og fremmest Adjunkt Diemer, Forestillingens utrættelige Instruktør og Arrangør, hvem vi ogsaa her bringer Skolens bedste Tak. Et Overskud paa 475 Kr. henlagdes som Grundfond for et »Holberg-Jubilæets Mindelegat ved Haderslev Katedralskole«.

Eleverne har under Lektor Ottosens Ledelse sunget flerstemmige Sange og unisont ved de offentlige Skolefester.

5. og 6. Maj var den matematisk-naturvidenskabelige Afdeling af II og I under Adjunkt Maltbæks Ledelse paa geologisk Udflugt til Ribe. Eleverne indkvarteredes hos Borgerne, og vi takker for Gæstfrihed og venlig Modtagelse.

8. Maj var der Gymnastikopvisning om Aftenen Kl. 8 af det Drengehold, som under Gymna-

stiklærer Iversens Kommando repræsenterede Skolen ved det store Stævne i Aarhus.

Atter har vi været hjemsøgt af en Influenza-epidemi, som i det nye Aars første Maaneder var en stor Hindring for Skolens regelmæssige Arbejde. Heldigvis forløb Sygdommen godartet, og det blev ikke nødvendigt at lukke Skolen.

Døden har ogsaa i Aar banket paa Skolens Port og bortkaldt to kære og gode Elever, Andreas Outzen af sidste Forberedelsesklasse og Peter Grau af Mellemskolen.

Her bør ogsaa nævnes Provst Nissens Død. Skolen sendte en Palmekrans og var ved Begravelsen under Rektors Forfald repræsenteret ved Lektor Ottosen.

Til Kongens og Dronningens Sølvbryllup sendte vi paa Elevernes og Lærernes Vegne et Lykønskningstelegram og modtog, ligeledes telegrafisk, Kongeparrets Tak.

I Skoleaarets Løb er endelig Restaurationen af den gamle Skole og Nybygningerne fuldendt. Fløjen mod Vest har faaet et nyt, prydeligt og forhaabentlig regntæt Tegtag. Ved den nordre Gavl af denne Bygning er der opført Omklædningsrum og Baderum i Forbindelse med Drengenes Gymnastiksal.

Nybygningerne omfatter mod Nord W.C.-Anlæg for Drengene og Piger, adskilt ved Tjenestebolig for Pedellen. Mod Øst langs Skolegade er der opført en Bygning i to Etager, foruden Pige-gymnastiksal med Omklædnings- og Baderum, foroven Fysik- og Kemilokaler, indrettet efter moderne Krav. Det hele opvarmes ved et Centralanlæg med varmt Vand, og herfra gaar der ogsaa Ledninger til Drengenes Gymnastiksal og til Festsalen, som nu begge kan opvarmes tilstrækkeligt. Byggearbejderne er udført under Ledelse af den kgl. Bygningsinspektør Vilh. Petersen i Odense, Arkitekt var Knud Lehn Petersen, ligeledes i Odense.

X. Forberedelsesskolen.

Frk. Inger Ottosen er Inspektrice og har det daglige Tilsyn med denne Afdeling. Gymnastiklærer Iversen har Inspektion paa Pladsen. Foruden de faste Lærerinder (Frk. Ottosen, Fru Abel, Fru Nissen, Frk. Moth, Fru Greisen) har Fru Lektor Ascanius og enkelte af Katedralskolens Lærere haft Timer i For-skolen.

Næste Skoleaar omfatter Forberedelsesskolen 3. Kl., 4. Kl. — delt i to Afdelinger —, 5. Kl.

XI. Den tyske Afdeling.

Ved Paasketid dimitteredes fra Over-Prima Boy Heinrich Erichsen, f. $\frac{7}{9}$ 1904, Søn af Købmand Andreas E. i Haderslev, og Hønnig Meyer, f. $\frac{4}{10}$ 1903, Søn af Læge Dr. med. Peter M. i Haderslev. Begge studerer Jura i Marburg.

Foruden de tyske Lærere har Lektor Ottosen, Lektor Reincke og Adjunkt Diemer haft Timer ved denne Afdeling.

Næste Aar omfatter Afdelingen kun to Klasser U II og O I, hvorfor Dr. Unterhorst, der siden Genforeningen har været i den danske Stats Tjeneste som Adjunkt, fra $\frac{31}{7}$ 23 forlader Skolen.

Tilbage bliver i det kommende Aar Lektor Dr. Hauschildt, Lektor Haake og Adjunkt Dr. Achelis samt Lærerinde Frk. Jaspersen, de to sidstnævnte med begrænset Timetal.

Ved Slutningen af Skoleaaret 1923 — 24 er denne tyske Skoleafdeling afviklet.

XII. Oversigt over Haderslev Katedralskoles Indtægter og Udgifter for Finansaaret 1922—23.

Indtægter.

	Kr. Ø.
Skoleafgift	12,411.00
Statens Ejendomme	5,895.99
Fradrag til Pension	2,482.25
Skoleafgift for Forberedelsesskolen	16,650.00
Andre Indtægter	2,889.32
Tilskud af Statskassen	347,184.16
Kassebeholdning 31. Marts 1922	26,217.38

Kr. 413,729.11

Udgifter.

	Kr. Ø.
Lønninger	172,418.36
Honorar.	3,475.00
Timebetaling	26,784.78
Bibliotek og videnskabelige Apparater	2,030.14
Inventar	2,400.65
Kontorudgifter	2,388.09
Smaaudgifter	280.27
Skolenævn	190.00
Repræsentation	600.00
Vedligeholdelse af Skolens Bygninger	4,987.21
Hovedstandsættelse	15,166.10
Rengøring.	7,028.63
Brændsel og Belysning	9,272.29
Udgift til Forberedelsesskolen	28,288.73
Statens Ejendomme	2,200.11
Regnskabsføringen	2,029.92
Elevbogsamlingen	100.00
Skatter og Afgifter	176.24
Stipendier	1,660.00
Ekskursioner	200.00
Byggearbejder	122,018.06
Særlig Bevilling	1,578.23
Kassebeholdning, overført til næste Regnskabsaar	8,456.29

Kr. 413,729.11

XIII. Skema for Afgang- og Aarsprøverne.

A. Studentereksamen.

Fredag den 8. Juni, Kl. 8:	kl.	} Matematik. W. H. P.
„ 10:	mn.	
„ 1:	nsp.	
Tirsdag den 12. Juni, Kl. 8:	kl. Latin. M. Schø.	
„ 1:	nsp. Latin. Rektor. Schø.	
Onsdag den 13. Juni, Kl. 8:	mn. Fysik. Kemi. M. J. Er.	
Torsdag den 14. Juni, Kl. 8:	nsp.	} Fransk. Rck. Asc.
„ 10:	kl.	
„ 1:	mn.	
Tirsdag den 19. Juni, Kl. 8:	mn.	} Historie. Asc. E. J.
„ 9 ¹ / ₂ :	kl.	
„ 1:	nsp.	
Onsdag den 20. Juni, Kl. 8:	mn.	} Naturfag. Ma. S. P.
„ 9 ¹ / ₂ :	kl.	
„ 1:	nsp.	
Torsdag den 21. Juni, Kl. 8:	kl.	} Græsk. Ha. M. Oldtidskundkab. M. West.
„ 1 ¹ / ₂ :	mn.	
„ 2 ¹ / ₂ :	nsp.	
Lørdag den 23. Juni, Kl. 8:	kl.	} Tysk. Br. Rahr.
„ 9 ¹ / ₂ :	mn.	
„ 1:	nsp.	
Tirsdag den 26. Juni, Kl. 8:	kl.	} Dansk. Rektor. A. J.
„ 10:	mn.	
„ 1:	nsp.	

B. Realeksamen.

Fredag den 8. Juni, Kl. 8:	Rb.	} Naturhist. Ma. Wang.
„ 1:	Ra.	
Lørdag den 9. Juni, Kl. 8:	Ra.	} Fysik. H. P. M. J.
„ 1:	Rb.	
Mandag den 11. Juni, Kl. 8:	Rb.	} Geografi. Ott. Lgk.
„ 1:	Ra.	
Onsdag den 13. Juni, Kl. 8:	Ra.	} Tysk. { Br. C. C. C. C. Br.
„ 1:	Rb.	
Lørdag den 16. Juni, Kl. 8:	Rb.	} Engelsk. { L. A. A. L.
„ 1:	Ra.	

Tirsdag den 19. Juni, Kl. 8: Ra.	} Matematik.	{ H. P. W. W. H. P.
„ 1: Rb.		
Onsdag den 20. Juni, Kl. 8: Rb.	} Fransk.	{ Rck. Rønb. A. J. Rønb.
„ 1: Ra.		
Fredag den 22. Juni, Kl. 8: Ra.	} Dansk.	{ A. J. Br. Br. A. J.
„ 1: Rb.		
Mandag den 25. Juni, Kl. 8: Rb.	} Historie.	{ L. Asc. Asc. L.
„ 1: Ra.		

C. Mellemskoleeksamen.

Lørdag den 9. Juni, Kl. 8: 4 b (1—12)	} Geografi.	Lgk. Ott.
„ 10: „ (13—24)		
„ 1: „ (25—34)		
Mandag d. 11. Juni, Kl. 8: 4 a (1—15)	} Dansk.	Asc. Br.
„ 11: „ (16—29)		
Tirsdag den 12. Juni, Kl. 8: 4 b (13—24)	} Dansk.	Br. Asc.
10 ^{1/2} : „ (25—34)		
1: „ (1—12)		
Onsdag den 13. Juni, Kl. 8: 4 a (16—29)	} Naturhistorie.	Lgk. Ma.
„ 11: „ (1—15)		
Torsdag den 14. Juni, Kl. 8: 4 b (25—34)	} Naturhistorie.	Lgk. Ott.
„ 10: „ (1—12)		
„ 1: „ (13—24)		
Lørdag den 16. Juni, Kl. 8: 4 b	} Latin. Ha. M.	
„ 1: 4 a		
Mandag den 18. Juni, Kl. 8: 4 a: (1—15)	} Geografi.	Lgk. Ott.
„ 11: „ (16—29)		
Tirsdag den 19. Juni, Kl. 8: 4 a (16—29)	} Fysik.	Kl. Lgk.
„ 11: „ (1—15)		
Onsdag den 20. Juni, Kl. 8: 4 a (16—29)	} Matematik.	Kl. Chr.
„ 1: 4 b (1—17)		
Torsdag den 21. Juni, Kl. 8: 4 a (1—15)	} Matematik.	Kl. Chr.
„ 1: 4 b (18—34)		

Fredag den 22. Juni,	Kl. 8: 4 b (1—12)	} Tysk. C. C. Rck.
„ 11: „	(13—24)	
„ 1: „	(25—34)	
Lørdag den 23. Juni,	Kl. 8: 4 a (1—15)	} Tysk. Rck. C. C.
„ 11: „	(16—29)	
	Kl. 8: 4 b (13—24)	} Fysik. Lgk. Kl.
„ 11: „	(25—34)	
„ 1: „	(1—12)	

D. Åarsprøverne.

a. Skriftlige Prøver.

Lørdag den 16. Juni.

I Gymnastiksalen:

8—12.	II. Dansk Stil.	
	I mn. Matematik I.	
	I nsp. Tysk.	
8—11.	3 Ma. } 3 Mb. } 3 Mc. }	Regning.
	2 Ma. } 2 Mb. }	Genfortælling.

I Klasseværelserne:

8—9.	1 Ma. } 1 Mb. }	Diktat.
10—12.	1 Ma. } 1 Mb. }	Genfortælling.

Mandag den 18. Juni.

I Gymnastiksalen:

8—12.	II mn. Matematik I.	
	II kl. Latin.	
	I. Dansk Stil.	
8—11.	II nsp. Engelsk I.	
	3 Ma. } 3 Mb. } 3 Mc. }	Matematik.
	2 Ma. } 2 Mb. }	Regning.
12—3.	II nsp. Engelsk II.	

Tirsdag den 19. Juni.

I Gymnastiksalen:

- 8—12. II mn. Matematik II.
 I mn. Matematik II.
 8—11. II nsp. Tysk I.
 I nsp. Engelsk.
 3 Ma. }
 3 Mb. } Dansk Stil.
 3 Mc. }
 1 Ma. }
 1 Mb. } Regning.
 12—3. II nsp. Tysk II.

b. Mundtlige Prøver:

Lørdag den 9. Juni, Kl. 8: II Fransk. Asc. Rck. (12)

Tirsdag den 12. Juni, Kl. 8: II kl. + nsp. } Naturf. { Ott. Ma.
 } fag. { Ma. Ott.
 ,, 10: II mn. }

Onsdag den 13. Juni, Kl. 8: II. Historie L. Rck. (12)

 ,, 8: I (1—16) } Fransk { Asc. (15)
 ,, 11: I (17—31) } A. J. }

Onsdag den 20. Juni

Kl. 8: II mn. Matematik. H. P. W. (20)

9¹/₄: II kl + nsp. Matematik. W. H. P. (20)

Kl. 8: I kl. Latin. Ha. M. (15)

 ,, 10: I kl. Græsk. M. Ha. (15)

Kl. 8: 3 a (1—13) Dansk. Br. D. (16)

 ,, 10: 3 a (14—27) Dansk. Br. D. (16)

Kl. 8: 3 b (1—12) Engelsk. A. C. C.

 ,, 10: 3 b (13—24) Engelsk. A. C. C.

Kl. 1: 3 c (1—11) Dansk. D. Br. (17)

 ,, 3: 3 c (12—22) Dansk. D. Br. (17)

Kl. 8: 1 a (1—16) Geografi. Lgk. Ott. (19)

 ,, 10: 1 a (17—34) Geografi. Lgk. Ott. (19)

Kl. 1: 1 b (1—15) Geografi. Ott. Lgk. (19)

 ,, 3: 1 b (16—32) Geografi. Ott. Lgk. (19)

Torsdag den 21. Juni

Kl. 8: II Dansk. A. J. Rektor. (20)

 ,, 8: I kl. Matematik. } H. P. W. }
 ,, 9: I nsp. Matematik. } W. H. P. } (15)
 ,, 12: I mn. Matematik. }

Torsdag den 21. Juni

Kl. 8: 3 a (14—27)	}	Historie. Asc. Rck. (16)
„ 10: 3 a (1—13)		
Kl. 8: 3 c (12—22)	}	Tysk. Br. C. C. (17)
„ 10: 3 c (1—11)		
Kl. 8: 2 a (1—12)	}	Geografi. Ma. Ott. (19)
9 ¹ / ₂ : „ (13—26)		
11: „ (27—38)		
Kl. 1: 2 b (1—12)	}	Naturhist. Ott. Ma.
2 ¹ / ₂ : „ (13—26)		
4: „ (27—38)		
Kl. 1: 1 b (16—32)	}	Tysk. Br. N. (18)
„ 3: „ (1—15)		

Fredag den 22. Juni

Kl. 8: II kl. Latin.	}	Ha.	
Græsk.			M.
Kl. 9: II mn. ÷ nsp. Oldtidskundskab.	}	(20)	
„ 11: II nsp. Latin.			Ha. M.
„ 8: I mn. Fysik.		M. J. H. P.	
„ 1: I nsp. Engelsk.		A. L. (15)	
„ 8: 3 a (1—13)	}	Geografi. Lgk. Ott. (16)	
„ 10: „ (14—27)			
„ 8: 3 b (13—24)	}	Matematik. (17)	
„ 10: „ (1—12)			M. J. W.
„ 8: 3 c (1—11)	}	Engelsk. A. C. C. (19)	
„ 10: „ (12—22)			
„ 1: 2 a (27—38)	}	Naturhistorie. Lgk. Ott.	
2 ¹ / ₂ : „ (1—12)			
Kl. 4: „ (13—26)			
„ 1: 2 b (27—38)	}	Matematik. (17.)	
2 ¹ / ₂ : „ (1—12)			Kl. W.
Kl. 4: „ (13—26)			
„ 8: 1 a (17—34)	}	Historie. D. Asc. (18)	
„ 10: „ (1—16)			
„ 1: 1 b (16—32)			
„ 3: „ (1—15)			

Lørdag den 23. Juni

Kl. 8: 3 a (14—27)	}	Matematik.	(16)
„ 10: „ (1—13)		W. M. J.	
„ 8: 3 b (1—12)	}	Naturhistorie.	(17)
„ 10: „ (13—24)		Ott. Ma.	
„ 1: 3 c (12—22)	}	Geografi.	(19)
„ 3: „ (1—11)		Lgk. Ott.	
„ 8: 2 a (13—26)	}	Dansk. D. A. J.	(19)
9 ¹ / ₂ : „ (27—38)			
11: „ (1—12)			
Kl. 1: 2 b (1—12)	}	Dansk. A. J. D.	(19)
2 ¹ / ₂ : „ (13—26)			
4: „ (27—38)			
Kl. 8: 1 a (1—16)	}	Tysk. N. M.	(18)
„ 10: „ (17—34)			

Mandag den 25. Juni

Kl. 8: II kl + mn. Tysk. Rck. Rektor.	}	(20)	
„ 9: II nsp. Tysk. Rektor. Rck.			
„ 8: I mn.	}	Naturfag. Ma. Ott.	
9 ¹ / ₂ : I kl + nsp.			
Kl. 8: 3 b (13—24)	}	Dansk. A. J. D.	(16)
„ 10: „ (1—12)			
„ 8: 2 a (1—12)	}	Tysk. N. Br.	(17)
9 ¹ / ₂ : „ (13—26)			
11: „ (27—38)			
Kl. 1: 2 b (27—38)	}	Tysk. N. Br.	(17)
2 ¹ / ₂ : „ (1—12)			
4: „ (13—26)			
Kl. 8: 1 a (1—16)	}	Regning.	(19)
„ 10: „ (17—34)		Kl. H. P.	
„ 1: 1 b (1—13)		Regning.	
„ 3: „ (16—32)		H. P. Kl.	

Tirsdag den 26. Juni

Kl. 8: II mn. Fysik og Kemi. H. P. W.	(20)
„ 8: II nsp. Engelsk. A. L.	
„ 8: I nsp. Tysk. Rck. Br.	

Studentereksamen afholdes i Festsalen,	}	Naturhistorie og Na-
Realeksamen afholdes i Nr.		turfag i Naturhi-
21,		storieværelset (24).
Mellemskoleeksamen afhol-	}	Fysik og Kemi i Fysik-
des i Nr. 22.		salen i den nye Fløj.
		Dette gælder ogsaa for Aarsprøverne.

Tallet bag efter Faget betegner Klasseværelse.

De tilforordnede Censorer er Rektor *West*, Lektorerne *Alsted*, *Christiansen*, *Egeberg-Jensen*, Frøken *Sofie Petersen*, *Rahr*, *Schönau* og *Wang*, Adjunkt *Eriksen* og Dr. phil. *Rønberg*.

Onsdag den 27. Juni, Kl. 4: Skoleraadmøde.

Torsdag den 28. Juni, Kl. 10: **Slutningsmøde** i Festsalen, hvor Eksamensudfald og Omflytning bekendtgøres.

Fredag den 29. Juni, Kl. 9—3: **Skriftlig Optagelsesprøve**. Eleverne medbringer Kladdepapir og Skrivesager.

Lørdag den 30. Juni, Kl. 8: **Mundtlig Optagelsesprøve** for de Elever, som ikke er blevet afvist efter skriftlig Prøve. De hidtil benyttede Lære- og Læsebøger skal medbringes.

Det nye Skoleaar begynder Onsdag den 15. August, Kl. 1. (Enkelte Elever prøves efter Aftale fra Kl. 8 denne Dag).

Til at overvære de mundtlige Prøver — baade ved Afgangseksaminer og Aarsprøver — samt Slutningsmødet indbydes Elevernes Forældre og Værger samt enhver, der har Interesse for Skolen og dens Gerning.

Haderslev Katedralskole, i Juni 1923.

Karl Mortensen.

Indholdsfortegnelse.

Lektor Dr. Moth: Oversættelser . . .	pag. I—VIII
Lektor Anker Jensen: Noter til danske Forfattere	„ IX
Rektor Dr. Mortensen: Skoletaler . . .	„ XVI
Adjunkt Anders Diemer: Prolog ved Skolens Holberg=Opførelse	„ XXIV
I. Skolens Indretning	Side 1
II. Afgangsprøver 1922	„ 7
III. Eleverne	„ 8
IV. Lærerne	„ 16
V. Undervisningen	„ 17
VI. Oversigt over Aarsarbejdet 1922/23 . . .	„ 20
VII. Skolens Understøttelser	„ 31
VIII. Bibliotek og Samlinger	„ 32
IX. Fra det forløbne Skoleaar	„ 33
X. Forberedelsesskolen	„ 36
XI. Den tyske Afdeling	„ 36
XII. Uddrag af Skolens Regnskab	„ 37
XIII. Skema for Afgang= og Aarsprøverne . . .	„ 38